

Nan Solat Pablo isnan iRoma

Nan Makwani Maipoon isnan Solat Pablo isnan iRoma

Nan solat Pablo isnan cheycha'y iRoma ay mamati ken Jesus, et naisolat ay mangipaammo isnan layadna ay omey mangila ken chaicha. Laychena ay mo ke na isolowan ona chaicha ischi, esa pay omey id Espanya.

Nensolat ay nangipaawat ken chaicha isnan maawatana maipoon isnan pammati ken Jesus. Laychena ay ipaammo ken chaicha nan masapol ay ikkan nan mamati ken Cristo. Isnan am-in ay solat ay insolat Pablo, nan nay ay solatna isnan iRoma nan kaangsanana nan infab-aagna maipoon isnan pammati ken Jesus. Issan nangomostaana ken chaicha, infakhana akhes nan mangilol-owalowana ken chaicha, sa et nan laychena ay ammowencha maipoon isnan inikkan Apo Dios ta mabfalin ay khawis nan semekna isnan takho. Infaagna ay nan pammati yangkhay nan khotok nan khawis ay pinang-ilan Apo Dios ken chatako isnan sakhangna (1:17).

Kinwanin Pablo en am-in ay takho, Judio paymo Gentil, et fomafasol cha am-in, ya masapol ay enfafawi cha am-in ta mapakawan nan fasolcha esa cha mabfalin ay maitapi ken Apo Dios. Kecheng magtek yangkhay nan pammatin nan takho ken Cristo nan mabfalin ay mapakawanancha, ya faken nan mangabfolotancha isnan lenteg. Sa et infakhan kayet Pablo nan kasasaad nan falo ay fiyag, ay wad-ay isnan maitapi ken Jesus khapo isnan mapakawanan nan fasolcha. Nan mamati, et makaan nan kholacha ken Apo Dios ya mawayaan cha ta ad-icha itot-oloy ay enfasol, mo ke tay isnan fachang nan Ispirito Santo. Tay siya chi ad-i cha maitapi isnan chosa ay maid pengpengna.

Isnan maikalma engkhana isnan mikawalo ay kapitolo, infaag Pablo nan kaosalan nan lenteg Apo Dios, ya nan esang et nan kamabfalin nan Ispirito Santo isnan fiyag nan mamati. Nan tapina kayet ay infab-aagna, et nan wad-ay ay sesemken Apo Dios pala isnan Judio ya nan faken Judio ay makwanin Gentil. Kinwanina en khapo isnan nangad-iyana nan Judio ken Jesus, nawayaan nan tapin nan takho ay mannge maipoon isnan fachangna, ta maisalakan cha akhes khapo isnan inikkan Cristo. Magtek kinwanin Pablo ay ad-i maitot-oloy is engkhana nan mangad-iyana nan Judio ken Jesus.

Nakwas chi sa et insolat Pablo nan osto ay ikkan nan mamati, am-amed isnan ikkancha ay en-asilayad. Infaagna akhes nan ikkancha ay ensilfi ken Apo Dios, ya nan masapol ay ikkancha ay mangiyangnen isnan filin nan ap-apo isnan

ili. Infaagna akhes nan osto ay maikkan mo enchwadchwa nan nemnemcha maipoon isnan filin Apo Dios ay naichowa ken Moises.

Isnan konfos nan solat, infaagna nan manad-ayawana ken Apo Dios ya nan laychena'y ilol-owalowancha, sa et nan takho ay komkomostaena.

Nan Linaona

Nan nailapowan nan solat ya nan napateg ay sos-olona 1:1-17

Nan khotok nan mensapolan nan takho isnan kaisalakana 1:18-3:20

Nan pangkhep Apo Dios ta maisalakan nan takho 3:21-4:25

Nan falo ay fiyag nan takho ay naitapi ken Cristo 5:1-8:39

Nan pangkhep Apo Dios maipoon isnan Judio 9:1-11:36

Nan ikkan nan mamati ay enfiyag 12:1-15:13

Nan anongos nan solat 15:14-16:27

Nan Lokhin nan Solat

1 ¹Sak-en si Pablo, ay esang ay faan Jesu Cristo. Naayakhan ak ay en-apostol, ya nadchotokan ak ay en mangipalawag isnan Khawis ay Chamag ay nalpo ken Apo Dios. ²Siya na nan Khawis ay Chamag ay sikhod ay inkalin Apo Dios ya inpaifaagna isnan cheycha'y mamadtona ay nangisolat isnan nasantowan ay kalina.

³Nan nay Khawis ay Chamag, et maipoon isnan Anakna ay si Jesu Cristo ay Apo tako. Nailatak nan nenfalinana ay takho isnan naiwanchana ken ali David. ⁴Kag akhes isnan nasantowan ay kinadchiyosna, nailatak isnan chachama ay kamabfalin ay siya et Anak Apo Dios maichalan isnan kasina natakhowan isnan etey. ⁵Et maichalan ken siya, inpailan Apo Dios ken sak-en nan kinagkhawisna ya nenfalinena sak-en ay en-apostol ay mangitakcheg isnan ngachan Jesu Cristo, tatno awisek nan katakhotakho isnan olay entona ay ili ta patiyencha siya khapo isnan pammati. ⁶Olay akhes chakayo ay wad-ay issa id Roma, et inayakhan Apo Dios chakayo ay en-takhon Jesu Cristo.

⁷Siya na nan solatko ken chakayo am-in issa id Roma ay laylaychen Apo Dios ya inayakhana ay enfalin ay takhona.

Asop ya enkhaghawis kayo isnan fachang ya talna ay malpo ken Apo Dios ay Ama tako ya ken Apo Jesu Cristo.

Nan Menlaychan Pablo ay Omey id Roma

⁸Laychek ona ay enyaman ken Apo Dios maichalan ken Jesu Cristo khapo ken chakayo am-in, tay madmadnge isnan olay entona ay ili ay namati kayo ken Apo Jesus. ⁹Si Apo Dios ay mangigwaak isnan am-in ay kafaalak ay ensilfi ken siya isnan mangipap-alawakhak isnan Khawis ay Chamag maipoon isnan Anakna, et ammona ay sesesesemkek chakayo isnan enlol-owalowak. ¹⁰Ya kedkedchawek ken siya ta ipalofosna et koma

ay makaeey ak chadlo issa, mo siya chi nan nemnemna. ¹¹Tay chachama nan layadko ay en mangila ken chakayo, ta ichowak koma ken chakayo nan enkhawisan ay nalpo isnan Ispirito Santo ta fomikas kayo. ¹²Nan laychek ay maangnen et ta asipafikas tako: pabfikasek chakayo isnan pammatik, ya pabfikasenyoy akhes sak-en isnan pammatiyo.

¹³Idwani iib-ak, laychek ay ammowenyoy ay kad-in semkek ay omeey issa, ta wad-ay akhes fongan nan felayko issa, ay kag isnan naangnen isnan tapina ay Gentil, ngem ket ay kad-in nataktak ak. ¹⁴Tay sak-en, lebfengko ay isolowan nan olay sino: nan cheycha'y nakaachar ya nan egay,^a nan cheycha'y mamasilib ya nan maid ammocha. ¹⁵Tay siya chi lalaychek ay en mangipalawag akhes ken chakayo issa'd Roma nan Khawis ay Chamag.

¹⁶Ad-i ak mabfain ay mangitakcheg isnan Khawis ay Chamag, tay siya chi nan kamabfalin Apo Dios ay mangisalal isnan am-in ay mamati. Naipaammo ona na isnan Judio sa et isnan am-in ay takho.^b ¹⁷Tay isnan Khawis ay Chamag nan maipail-an nan angnen Apo Dios ay mangifilang isnan takho ay nalenteg cha isnan sakhangna. Siya na nan ikkana maigkhapo isnan pammati ya maichalan isnan pammati yangkhay, kag isnan inpaisolatna ay mangwanin,

“Nan takho ay naifilang ay nalenteg khapo isnan pammatina et matakhotakho.”^c

Am-in ay Takho et Fomafasol Cha

¹⁸Si Apo Dios id chaya, et inpailana nan songetna isnan am-in ay ad-i mangichayaw ken siya, ya isnan am-in ay ngaag nan okhalicha, tay isnan kinangaagcha itagmedcha nan kinatet-ewa maipoon ken siya. ¹⁹Siya chi tay nan mabfalin ay ammowen si takho maipoon ken Apo Dios et nailatak met ken chaicha, tay si Apo Dios kannay nan nangilatak ken chaicha. ²⁰Engkhana issan laponay ay nangab-ana isnan lofong, olay mo ad-i kaila siya, et khechangna ay nalatak ya maaawatan nan maipoon ken siya, kag isnan eng-engkhana ay kamabfalina, ya nan kinadchiyosna. Maiila chana isnan khinaebna, isonga maid makalason ken Apo Dios.

²¹Tay olay mo ammocha ay wad-ay si Apo Dios, pinapaatcha ay egay nenchayaw paymo nenyaman ken siya ay Dios, ya ongar et yangkhay

^a 1:14 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*nan Griego paymo barbarian.*” Nan ayen nan kali ay barbarian et, nan takho ay teken nan kalicha. Isnan timpon Pablo, mo kananchan nan Griego ya nan barbarian, nan laychenchay ay kanan et nan nakaachar ya nan egay nakaachar. Tay issan chey, nan Griego, chaicha nan takho ay wad-ay wayacha ay en-iskwila, ya chaicha nan makwanin filosofo. Nan takho ay teken nan kalicha et ad-icha ammo nan kalin si Griego, nay et kanan nan Griego en, “Maid ammocha'y takho.”

^b 1:16 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*nan Griego.*” Tay faken Judio nan Griego, nan laychena ay kanan isnan Griego et am-in nan faken Judio ay makwanin Gentil.

^c 1:17 Ilaenyoy nan liblon Habakuk 2:4.

nan nenfalinan nan semekcha, ya onanig pinmanget nan maid silfina ay semekcha. ²²Kananchan mo masilib cha, ya ke cha't ay nenfalin ay kag nalewlew. ²³Ya ento mo si Apo Dios ay chadlos matangtangad ya wawawawad-ay is eng-engkhana nan chad-ayawencha, ket ay nan et khinaebcha ay ap-aped ay dios ay kag isnan ilan si takho ay matey paymo nan ilan si entat-ayaw, enki-iwi ya enkadkachap nan cha cha chad-ayawen.

²⁴Khapo tay siya chi, ya ket ay inookhay et Apo Dios chaicha ta olay cha cha ang-angnen nan asi ay kalologkhitan ay figfikhawencha, et nay cha cha ik-ikkan isnan awakcha nan kafabfain. ²⁵Sinoktancha nan kinatet-ewa maipoon ken Apo Dios is engag. Ya nan et khinaebna nan chad-ayawencha ya isilsilfiyancha et faken si Apo Dios ay nangaeb isnan am-in ay siya chadlo yangkhay nan machad-ayaw is eng-engkhana. Amen.

²⁶Siya chi nan khotok nan nangogkhayan Apo Dios ken chaicha ay mangang-angnen isnan kafabfain ay figfikhawencha. Tay sinoktan nan fabfafaicha nan osto ay ekhad isnan kakkaisiw. ²⁷Siya akhes isnan lallalakicha, tay ento mo wanchencha nan osto ay ekhad ay makiasawa isnan fabfafai, ket ay nan et awak nan ib-acha ay lallalaki nan cha cha kannay figfikhawen. Cha cha kannay ang-angnen nan asi ay kafabfain ya nay maifakhay akhes nan chosacha isnan kakkaisiw ay ik-ikkancha.

²⁸Ya khapo tay kanancha en ongar yangkhay nan mamigfikhan ken Apo Dios, nay et inokhayna chaicha isnan kinafang-es nan semekcha ta cha cha kayet angnen nan ad-i osto ay okhalicha. ²⁹Inamoamongcha nan am-in ay ilan si ad-i osto ay okhali ya kinangaag naakhom cha, ya naikfis nan akkhocha. Ayaka nan apalcha, enpatay cha, makisomasoma cha, sikap nan ammocha, apos nan kwacha, ya natatalafitab cha.

³⁰Enpangapangaag cha, kakholacha si Apo Dios, naoyong cha, nappangas ya amchayewan cha. Makaskasmek cha is ngaag ay ik-ikkancha, ya nasokil cha isnan chakek-echa. ³¹Maid khawis si semekcha, ad-i cha kagkhokhotok, maid layadcha, ya maid seg-angcha. ³²Ammocha pay nan lenteg Apo Dios ay mangwanin nan mangangnen ischicha et lebfengna'y matey cha, ngem khechangna'y angneangnencha kayet chachi ya faken yangkhay chi, mod-i ket tantan-oyanacha akhes nan tapina ay cha mangikkan ischicha.

Nan Angnen Apo Dios ay En-okom

2 ¹Tay siya chi iib-a, mo okomenyo nan ib-ayo, okomenyo kannay nan awakyo tay is-isoyo chaicha ay fomafasol, ad-i kayo mabfalin ay makalason ken Apo Dios olay mo sino kayo. ²Idwani, ammo tako ay nalenteg nan angnen Apo Dios ay mangokom isnan takho ay mangik-ikkan ischicha. ³Adi kad mo okomenyo nan cheycha'y mangangnen

isnan kag tod-icha ay ngaag, ya siya kannay nan cha yo ik-ikkan, ay ke yo kanan en makakasiw kayo isnan maokomanyo ay madchosaanyo ken Apo Dios? ⁴Ongosanyo ngen nan chachama ay kinagkxhawis Apo Dios, nan seg-angna ya anosna? Ad-iyoy ngen figfikhen ay nan kinagkxhawis Apo Dios, et pabfikasena chakayo ta enfafawi kayo koma?

⁵Nay met achi tay ikekedseyo ya iweweweyo kayet, nay et amoamongenyo nan songet Apo Dios ken chakayo engkhana isnan akhew ay mangipail-ana isnan nalenteg ay angnena'y en-okom. ⁶Tay at ichowana nan ostoosto ay fongaen nan waschin esa'y takho ay maiyafoloy isnan inik-ikkana. ⁷Isnan cheycha'y mangipapati kayet ay en-angnen is khawis, ta makaala cha isnan katangtangachancha, kaidchayawancha ya nan enfib-iyakhancha is eng-engkhana, et ichowan Apo Dios nan fiyag ay maid pengpengna. ⁸Ngem isnan tapina, nan laychen nan awakcha yangkhay nan pasiyat-encha, ya ad-iyencha nan kinatet-ewa ya nan ngaag nan ton-ochencha, et nay inaagcha nan chad-ama ay songet ya kholan Apo Dios. ⁹Chad-ama nan enlikhatan ya kakorkolan nan olay sino ay ngaag nan ang-angnencha, am-amed ken chaicha'y Judio ona, sa et akhes isnan Gentil. ^d ¹⁰Nay met achi isnan am-in ay khawis nan angnencha, at ichowan Apo Dios ken chaicha nan katangtangachancha, nan kaidchayawancha, ya nan ompaan nan nemnemcha. Siya na nan maangnen isnan cheycha'y Judio ona sa et akhes isnan Gentil. ^e ¹¹Tay maid pawadwad-en Apo Dios isnan mangokomana isnan takho.

Maid Kafaelan nan Lenteg Moises ay Mangisalak isnan Judio

¹²Am-in ay eg-ay naigwaan nan lenteg Moises et khechangna ay madchongaw cha is eng-engkhana khapo isnan fasolcha, ngem faken nan lenteg Moises nan iyokomna ken chaicha. Nay met achi am-in ay naigwaan nan lenteg Moises, et nan lenteg Moises nan iyokomna isnan fasolcha. ¹³Tay faken nan manmanngge yangkhay isnan lenteg nan ifilang Apo Dios ay nalenteg, ay kanana en maid fasolna, mod-i ket nan mangiyangnen isnan lentegna. ¹⁴Kag isnan Gentil ay eg-ay naigwaan nan lenteg Apo Dios, mo ekhadcha ay mangiyang-angnen isnan wad-ay isnan lentegna, et ipailacha ay wad-ay nan lenteg ken chaicha, olay mo eg-ay naigwa ken chaicha nan naisolat ay lentegna. ¹⁵Nan kannay okhalicha nan mangipaila ay nan nay ay filina et insisikhodna ken chaicha, sa et nan kannay nemnemcha akhes nan kag tistikho ay mangipafasol paymo nan mangitakcheg ken chaicha.

^d 2:9 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*isnan cheycha'y Judio ona ya Griego akhes.*”

^e 2:10 Away nget siya akhes na nan laychena'y kanan: “Kananyo en chayawenyo si Apo Dios isnan mangwanianyano en, ‘Nan enchayaw isnan khinagkhaeb ay dios et chadlos kalilikhet,’ nay met achi ipapailayo ay ad-iyoy paat ichayaw si Apo Dios isnan cha yo ang-angnen.”

¹⁶Siya chi nan omat isnan akhew ay mangokoman Apo Dios isnan am-in ay itabtafon si takho is kasemekcha. Okomena chaicha maichalan ken Jesu Cristo ay kag isnan naifaag isnan Khawis ay Chamag ay ipap-alawagko.

Nan Maipoon isnan Judio ya nan Lenteg Apo Dios

¹⁷Ngem away kananyo ay Judio kayo, ya mamang-ep kayo isnan mangiyangnenanyo isnan lenteg, sa et ichad-ayewyo ay si Apo Dios nan Diosyo. ¹⁸Kananyo akhes en ammoyo nan nemnemna, ya figfikhenyo nan khawis tay naisolowan kayo isnan lenteg. ¹⁹Sesemkenyo kayet ay chakayo nan mangichad-alan isnan nakolap, ya manangkhwew isnan wad-ay isnan ab-afollinget. ²⁰Chakayo nan manogtokhon isnan maid ammona ya nan mangisos-olo isnan kag ongang-a, tay wad-ay ken chakayo nan lenteg Apo Dios ay kawad nan am-in ay silib ya kinatet-ewa ay naimanmamanman. ²¹Mo siya sa ay chakayo nan mangisos-olo isnan ib-ayo ay takho, en yo man ad-i ona isolowan nan awakyo mo? Ipap-alawagyo ay mangwanin, “Ad-i ka mangakew,” ngem ke kayo cha mangakew mo? ²²Itokhonyo ay mangwanin lawa nan menchwa isnan pantewna, ngem ke yo chwaen nan pantewyo mo? Liligtenyo nan khinagkhaeb ay dios,^f ngem ke yo cha akewen nan wad-ay isnan timplocha mo? ²³Enchad-ayew kayo tay chakayo nan mangeegnan isnan lenteg Apo Dios, ngem ay ke yo ad-i ipaang-ango siya isnan ad-iyo mangiyangnenan isnan infilina? ²⁴Siya na nan naisolat maipoon ken chakayo isnan kalin Apo Dios:

“Khapo ken chakayo ay Judio, chaicha ay Gentil et ngaag nan kankanancha isnan ngachan Apo Dios.”^g

Isnan Judio, Segyat nan Kail-ana ay Chinawatcha nan Lenteg Apo Dios

²⁵Napateg tet-ewa nan kasegyatanyo,^h mo mampay iyangnenyo nan lenteg Apo Dios. Ngem mo ad-iyo iyangnen nan lentegna, kag kayo sisya'y loyyop. ²⁶Ngem mo kay iyangnen nan Gentil ay egay kasegyatan nan lentegna, ay ke na ad-i akhes ifilang siya ay takhona ay kag nan Judio ay nasegyatan? ²⁷Adi kad chaicha ay egay kasegyatan ya cha mangiyangnen isnan lentegna, et chaicha nan sa mangokom ken chakayo ay Judio. Tay olay mo wad-ay ken chakayo nan naisolat ay lentegna ya nasegyatan

^f 2:22 Ilaenyo nan Isaias 52:5 ya nan Ezekiel 36:22. ^g 2:24 Nan Judio, segyatancha nan an-akcha ay mangipaila isnan nanawatancha isnan filin Apo Dios. Infilin Apo Dios na id sangad-om isnan cheycha'y Israelitas ta kail-an koma nan nanawatancha isnan inkalina ken chaicha. ^h 2:25 Nan ayen nan ngachan ay Judio isnan kalicha et chayaw. Nan laychen Pablo ay kanan sina et, nan osto ay Judio, siya nan takho ay padchayawan Apo Dios, faken nan takho ay machayaw yangkhay isnan ib-ana.

kayo, khechangna'y ad-iyo iyangnen nan lenteg. ²⁸Tay nan maifilang ay tet-ewa ay Judio ya tet-ewa ay takhon Apo Dios, et faken nan takho ay chadlos maiila ay Judio. Nan akhes tet-ewa ay ayen nan segyat et faken nan maangnen isnan awak ay maila. ²⁹Nan magtek tet-ewa ay Judio,ⁱ et siya nan takho ay nabfaliwan nan nemnemna ya maiyalig ay nasegyatan nan semekna. Ngem faken nan lenteg nan namaliw isnan semekna, mod-i ket nan Ispirito Santo. Siya na nan takho ay ichad-ayaw Apo Dios olay mo ad-i ichayaw nan takho.

On-oney cha nan Judio

3 ¹Mo siya chi, naon-oney ngen nan Judio mo nan Gentil? Wad-ay ngen enkhawisan nan nasegyatancha? ²Wad-ay! Angsan nan enkhawisana. Omona, chaicha nan chadlos nangitalkan Apo Dios isnan kalina. ³Ngem ngag kay mo ad-i kaaafolot nan tapina ken chaicha? Siya ngen na nan khotokna ay ad-i et kaaafolot si Apo Dios? ⁴Ad-i mabfalin! Tay olay mo en-engag nan am-in ay takho, khechangna ay tet-ewa si Apo Dios. Kag isnan naisolat ay kalin Apo Dios ay mangwanin,
 “Maammowan ay nalenteg ka tay am-in ay inkalim Apo et iyangnem. Mo wad-ay mangipafasol ken sik-a, maafak cha isnan kinatet-ewa.”^j

⁵Ngem mo nan ngaag ay angnen tako et ilatakna nan kinalenteg Apo Dios, mabfalin ngen ay kanan tako en, “Ad-i nalenteg siya isnan menchosaana ken chatako, tay mampay nan ngaag ay ang-angnen tako kano nan mangipaila isnan kinalentegna?” (Siya chi nan kankanan si takho.) ⁶Ad-i! Tay mo siya sa'y ad-i nalenteg si Apo Dios, ngag kay et nan angnena ay mangokom isnan am-in ay takho?

⁷Ngem mo kanam kayet en, “Mo magtek nan engagko nan khotokna's onanig kayet kail-an nan chadlos kinatet-ewan Apo Dios, ta sa et machad-ayaw kayet siya, ek man kayet makwanin fomafasol ay makedchengan ay machosa mo?” ⁸Kanan tako't achi koma en, “Ay ta angnen tako nan ngaag ta fomal-an nan khawis.” Wad-ay cha nan omilaylayos ay mangwanin siya kano sa nan isos-olok. Awni't chawatencha nan osto'y chosacha isnan ang-angnencha.

Maid Paat Takho ay Nalenteg isnan Sakhang Apo Dios

⁹Ngag et nan kanan tako pet? Mabfalin ngen ay kanan tako en naon-oney nan Judio? Ad-i. Tay inpailak et ay en-iso nan Judio ya nan Gentil,^k wad-ay cha am-in isnan kamabfalin nan fasol. ¹⁰Siya mampay na nan naisolat ay kalin Apo Dios ay mangwanin,

ⁱ 2:29 Ilaeny nan Salmo 51:4. ^j 3:4 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, **Griego**.

^k 3:9 Ilaeny nan Salmo 14:1-3; 53:1-3; Ecclesiastes 7:20.

- “Maid paat olay esang ay takho ay nalenteg.
 11 Maid paat makaawat paymo mangipapati ay mangammo ken Apo Dios.
 12 Chinokokhancha am-in siya, ya mis-omis-o cha ay nenfalin am-in ay kag naikfis nan akkhocha.
 Maid paat olay esang is khawis nan ikkana.^l
 13 Kakaisew yangkhay nan fomab-ala isnan topekcha ay kag isnan en-akhob ay entatakanng ay pantiyong.^m
 Engag yangkhay nan wad-ay isnan chilacha ay ensaisailo,ⁿ ya kag khiwachay si oweg nan wad-ay is katopekcha.^o
 14 Kalilikhet ay kali ya apos nan kwacha.^p
 15 Al-aligwat cha ay en menpatey.
 16 Olay ento nan omayancha, khayachencha nan kholo ya komorkor.
 17 Ad-icha ammo ay makiornos isnan olay sino.^q
 18 Ad-icha paat semken ay mangiyegyat ken Apo Dios.”^r
 19 Idwani ammo tako ay am-in ay naisolat ay lenteg Apo Dios et katokhonan nan olay sino ay naigwaana. Siya chi ta maid makalason ken Apo Dios, mod-i ket ta waschin khominek, ya figfikhencha ay at maokom cha ken Apo Dios isnan inang-angnencha. ²⁰Tay maid takho is ifilang Apo Dios ay nalenteg isnan sakhangna khapo tay ang-angnena nan lenteg, tay nan yangkhay kaosalan nan lenteg, et ipailana nan kinomsawan tako.

Nan Ikkana Apo Dios ta Mabfalin ay Ifilangna Chatako ay Nalenteg

²¹Ngem inpaammon Apo Dios idwani nan sikhod ay inischona maichalan isnan lenteg ya nan insolat nan mamadto ay angnena, ta enfalin ay nalenteg nan ilan nan takho isnan sakhangna. Ad-i maangnen na maichalan isnan mangiyangnenan isnan lenteg, ²²mod-i ket ifilang Apo Dios ay nalenteg nan takho maichalan isnan pammaticha ken Jesu Cristo. Siya na nan ikkana isnan olay sino ay mamati ken Jesus, tay en-iso nan pinangil-ana isnan am-in ay takho. ²³Tay fomafasol nan am-in ay takho, ya maid paat kaidchayawancha ken Apo Dios. ²⁴Ngem idwani, khapo isnan fachangna, ifilangna chatako ay nalenteg. Siya nan inlayadna maichalan ken Jesu Cristo ay nensaka ken chatako. ²⁵Inchowan Apo Dios si Jesu Cristo ta siya nan maichaton ay mangaan isnan fasol tako isnan eteyna,^s ta mapakawan tako khapo isnan pammati

^l 3:12 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Entatakanng ay pantiyong nan allokhoogcha.” ^m 3:13 Ilaenyo nan Salmo 5:9. ⁿ 3:13 Ilaenyo nan Salmo 140:3.
^o 3:13 Ilaenyo nan Salmo 10:7. ^p 3:14 Ilaenyo nan Isaias 59:7,8. ^q 3:17 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Maid egyatcha ken Apo Dios isnan sakhang nan matacha.” Ilaenyo akhes nan Salmo 36:1. ^r 3:18 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*isnan chalana*.” ^s 3:25 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Nan nasegyatan ya nan loyyop.”

tako ken siya. Siya na nan inikkan Apo Dios idwani ay mangipaila isnan kinalentegna, tay id solit inan-anosana nan takho ya inkakatpena nan fasolcha. ²⁶Ngem idwani, inpailana nan kinalentegna isnan nangibfilangana ay nalenteg nan olay sino ay mamati ken Jesus.

Nan Talek Tako ken Jesus nan Khotok nan Mapakawanan Tako

²⁷Wad-ay ngen mabfalin ay ichayew tako? Maid. En man maid ay? Tay faken nan mangiyangnenan tako isnan lenteg nan kaisalakan tako, mod-i ket khapo yangkhay isnan pammati. ²⁸Tay patiyen tako ay kecheng nan pammati is maibfilangan nan takho ay nalenteg ken Apo Dios, ya faken nan mangiyangnenana isnan lenteg.

²⁹Ay ke yo kanan ay Dios nan Judio yangkhay si Apo Dios? Ad-i ngen Dios akhes nan Gentil? Wen achi, tay ³⁰es-esang met yangkhay nan Dios, ya en-iso nan angnena isnan olay sino ay takho, Judio paymo Gentil^t ay mangifilang ken chaicha ay nalenteg khapo isnan pammaticha. ³¹Mo siya chi, maichen tako et ngen nan lenteg khapo isnan pammati? Ad-! Nan magtek ang-angnen tako et itakcheg tako nan osto ay ayen nan lenteg.

Nan Naibfilangan Abraham ay Nalenteg

4 ¹Ngag et kay nan kanan tako maipoon isnan kasasaad Abraham^u ay naiwanchan tako ay Judio? ²Mo sa ya nan khawis ay inang-angnena is khotok nan nangibfilangan Apo Dios ken siya ay nalenteg, at koma wad-ay nan ichayewna. Ngem isnan sakhang Apo Dios maid. ³Tay ngag nan kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios maipoon ken siya? Nan naifaag ischi et, “Namati si Abraham ken Apo Dios, et khapo isnan chey ay pammatina, infilang Apo Dios siya ay nalenteg.”^v

⁴Semkenyo na: Nan lagfon si enmadno, et ad-i maifilang ay mailayad ken siya mod-i ket fayad nan felayna. ⁵Ngem mo faken nan inidnona nan talken nan takho is khotok nan kaisalakana mod-i ket nan Dios ay mangifilang ay nalenteg nan fomafasol, et ifilang tet-ewa Apo Dios siya ay nalenteg khapo isnan chey ay pammatina. ⁶Siya akhes sa nan laychen David ay kanan issan nangwaniyana en, naoney nan takho ay ifilang Apo Dios ay nalenteg, ad-i khapo isnan chinnona. ⁷Kinwanina,

“Naoney nan takho ay napakawan nan fasolna, ya nakaan nan kinangaagna.

^t 3:30 Si Abraham nan ikit am-in nan Judio id sangad-om. Ya siya nan takho ay chadlos nentatalek ken Apo Dios. Tay siya chi pinmanad si Apo Dios ay nanot-oya ken siya. Inkalina ken siya ay mangwanin, olay mo apchas nalakay siya ya nakot-eg si asawana, at awni't makhanak cha ya at ad-i kafilang nan ap-ocha tay angsaangsan, ay kag isnan tokwifi id chaya. Tay mampay tinalek Abraham nan kinwanin Apo Dios, infilang et Apo Dios siya ay nalenteg isnan sakhangna. ^u 4:1 Ilaenyong nan Genesis 15:6. ^v 4:3 Ilaenyong nan Salmo 32:1,2.

⁸ Naoney nan takho ay ad-i kasin singilen Apo Dios nan finmasolana.”^w

⁹ Nan ngen yangkhay Judio ay makwanin nasegyatan nan naoney? Ad-i! Maitapi akhes am-in nan Gentil ay makwanin loyyop. Kag mampay isnan apchas nakwani maipoon ken Abraham, ay siya et khapo isnan pammatina nan nangibfilangan Apo Dios ken siya ay nalenteg. ¹⁰ Ya ngag nan kasasaad Abraham issan chey? Nasegyatan ngen ona siya, esa pay infilang Apo Dios ay nalenteg siya? Egay. Tay nawnawni nan nasegyatana.^x ¹¹ Nasegyatan siya ta siya chi nan maton ay mangipatet-ewa ay infilang Apo Dios ay nalenteg siya khapo isnan pammatina issan sisya'y egayna nasegyatan. Tay siya chi nay et siya nan makwani ay aman nan am-in ay mamati ken Apo Dios, ay infilangna ay nalenteg khapo isnan pammatica, olay mo egay cha kasegyatan. ¹² Ya si ama'y Abraham akhes nan aman nan Judio ay egay yangkhay kasegyatan mod-i ket isnan am-in ay matatakhowancha, et entatalek cha akhes ken Apo Dios ay kag ken siya issan egayna kasegyatan.

Nan Inkalin Apo Dios ken Abraham

¹³ Id solit inkalin Apo Dios ken Abraham ya isnan wanen-edna ay chaicha nan manawid isnan lota.^y Ngem ad-i khapo tay inangnen Abraham nan lenteg, mod-i ket nan pammatina nan khotok nan naibfilangana ay nalenteg. ¹⁴ Tay mo nan inkalin Apo Dios ay ipatawidna et kwan nan mangipapati isnan lenteg, at ongar yangkhay nan pammati, ya maid silfin nan inkalin Apo Dios. ¹⁵ Chosa nan igwan nan lenteg. Mo maid lenteg, maid komsawan ischi.

¹⁶ Tay siya chi, nan inkalin Apo Dios, et mabfalin yangkhay isnan cheycha'y entalek ken siya khapo isnan fachangna, tatno wad-ay ay wad-ay nan chey ay ilayadna ay inkalina isnan am-in ay makwanin waned Abraham. Et faken yangkhay nan Judio ay naigwaan nan lenteg nan manawat ischi, mod-i ket am-in nan wad-ay pammatica ay kag ken Abraham. Tay maifilang ay siya nan ama tako am-in, ¹⁷ ay kag isnan naisolat ay kinwanin Apo Dios ken siya,

“Ippeyko sik-a ay pinakaaman nan am-in ay takho isnan olay entona ay ili.”^z

Tet-ewa, si Abraham nan pinakaama tako isnan sakhang Apo Dios ay tinalekna. Siya nan Dios ay manakho isnan natey ya mangipawad-ay isnan maid.

^w 4:8 Ilaenyo nan Genesis 17:1-16, 23-27. ^x 4:10 Ilaenyo nan Genesis 12:1-3; 15:1-21; 17:1-22; 18:16-19. ^y 4:13 Ilaenyo nan Genesis 17:5. ^z 4:17 Fasaenyo nan Genesis 15:5: “Sa et infalan Apo Dios si Abram, sa na't kanan, 'Entangad ka ta filangem nan cheycha'y tokwifi mo makafilang ka, et kag nan filangcha nan wanen-edmo.’”

Nan Pammatin Abraham nan Ton-ochen Tako

¹⁸Si Abraham, olay mo kag ad-i matongpal nan inkalin Apo Dios, et khechangna ay nentatalek ay at enfalin siya ay aman nan kailiili ay kag isnan nay ay naikali ken siya, “Kag isnan tokwifin nan filang nan wanenedmo.”^a ¹⁹Siya, egay kinmapsot nan pammatina olay mo sinkhasot nan tawena, ya isnan semekna et kag tongon natey nan awakna ya siya akhes ken Sara ay asawana ay nakot-eg. ²⁰Egay nakakkaan nan pammatina paymo nenchwadchwa isnan inkalin Apo Dios, mod-i ket onanig kayet finmikas ay mamati ken Apo Dios ya nenchad-ayaw ken siya. ²¹Chachama nan pammatina ay si Apo Dios et wad-ay kamabfalina ay mangangnen isnan inkalina. ²²Siya sa nan khotokna ay infilang Apo Dios siya ay nalenteg, tay mampay isnan pammatina.^b

²³Ngem faken magtek kecheng si Abraham nan makmakwaniyan nan naisolat ay mangwanin, “infilang Apo Dios siya ay nalenteg” ²⁴mod-i ket maitapi tako akhes. Tay nan ifilang Apo Dios ay nalenteg et chatako ay mamati ken siya ay namangon ken Jesus ay Apo tako isnan etey. ²⁵Siya san naipapatey khapo isnan fasol tako, sa et naipatakho ta maifilang tako ay nalenteg.

Ornos ken Apo Dios Maichalan isnan Pammati

5 ¹Idwani tay infilang Apo Dios ay nalenteg tako khapo isnan pammati, nay et wad-ay ornos tako ken siya maichalan ken Jesu Cristo ay Apo tako. ²Et khapo ken siya, mabfalin tako ay itopeg nan kinagkhawis nan fachang Apo Dios isnan matatakhowan tako idwani, ya ilal-ayad tako nan namnamaen tako ay maitapiyan tako isnan katangtangachana. ³Ya faken yangkhay na, mod-i ket olay isnan kawad si likhat et enlal-ayad tako, tay ammo tako ay nan likhat et pawad-ayena nan anos, ⁴ya nan anos pawad-ayena nan okhali ay tan-oyana, ya nan nay ay okhali, pawad-ayena nan namnama. ⁵Ya nan namnama tako et ad-i kasaew, tay ipaawat ya ipaliknan nan Ispirito Santo ay inpateena ken chatako nan chachama ay layad Apo Dios ken chatako.

⁶Tay issan sisya'y maid kafaellan tako, inkatteyan Cristo chatako ay fomafasol, isnan osto ay timpo ay inischon Apo Dios. ⁷Sikhab ay iyoyan nan takho nan fiyagna ay maisokat isnan esa'y nalenteg ay takho. Ngem mabfalin nget ay away wad-ay matey maipoon isnan esa'y khawis ay takho. ⁸Ngem si Apo Dios, et inpailana nan layadna ken chatako tay

^a 4:18 Ilaenyo nan Genesis 15:6. ^b 4:22 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*natey tako isnan fasol.*” Nan laychena ay kanan et, mo natey nan awak, ad-ina malikna nan owat paymo ew-ew. Siya akhes sa nan omat isnan takho ay mamati ken Jesus. Mo maipoon isnan fasol, kag cha natey, nay et maid kafaellan nan ngaag ken chaicha.

natey si Cristo pala ken chatako issan sisya'y fomafasol tako. ⁹Et mo siya chi ay naifilang tako ay nalenteg maigkhapo isnan chalana ay inmayos isnan nateyana, ay ke na ad-i am-amed isalakan chatako isnan enchosaan Apo Dios? ¹⁰Issan sisya'y fosona chatako khechangna'y inyornosna chatako ken siya maichalan isnan etey nan Anakna. Et idwani ay naiyornos tako ken siya, ay ke ad-i amed isalakan Jesus chatako khapo isnan kasina natakhowan? ¹¹Ngem ad-i yangkhay kecheng chi, ilal-ayad tako akhes si Apo Dios, khapo ken Apo tako ay Jesu Cristo ay nangipawad-ay isnan enkasiawatan tako ken Apo Dios.

Nan Inangnen Adan ya nan Inangnen Jesus

¹²Id sangad-om nawad-ay nan fasol isnan lofong maigkhapo isnan esang ay takho, et etey nan nenfanakhana. Siya na nan chomalat ay wad-ay ay wad-ay nan omchan ay etey isnan olay sino ay takho, tay am-in ay takho et nenfasol cha. ¹³Tet-ewa ay wad-ay et nan fasol isnan lofong issan sisya'y egay naichowa nan lenteg Moises, ngem egay naifilang ay nensokilan isnan lenteg. ¹⁴Ngem khechangna ay inyap-apowan nan etey nan olay sino ay takho nailapo ken Adan engkhana ken Moises, olay isnan cheycha'y teken nan fasolcha mo si Adan ay nanokil isnan filin Apo Dios.

Si Adan et kag alig Cristo ay inmonod ken siya. ¹⁵Ngem teken chadlo nan enfanakhan nan fasol Adan isnan ilayad Apo Dios. Tay mo nan nenfanakhan nan nenfasolan nan esang ay takho et etey isnan olay sino, am-am-amed kayet nan kamabfalin nan fachang Apo Dios ya nan ilayadna isnan katakhotakho, maichalan isnan fachang nan esang akhes ay takho ay si Jesu Cristo. ¹⁶Ya teken akhes nan winad-ay nan inlayad Apo Dios isnan nenfanakhan nan fasol nan chey esa'y takho. Tay nan nenfanakhan nan chey ay es-esang ay fasol et siya nan kaokoman ya kadchosaan, ngem nan nenfanakhan nan inlayad Apo Dios et ischona nan kapakawanan nan kafasofasol ya maibfilangan ay nalenteg. ¹⁷Tet-ewa ay inyap-apowan nan etey nan olay sino ay takho maigkhapo isnan fasol nan esa'y takho. Ngem am-am-amed kayet nan enfanakhan nan inangnen nan esa'y takho ay si Jesu Cristo, tay am-in ay manawat isnan nawadwad ay fachang Apo Dios ya nan ilayadna ay nalenteg, et enap-apo cha isnan fiyag ay eng-engkhana maigkhapo ken Jesu Cristo.

¹⁸Adi kad maila ay nan fongan nan chey es-esang ay fasol et siya nan madchosaan nan olay sino ay takho. Siya akhes ay nan nenfanakhan nan chey ay es-esang ay inangnen Cristo ay nalenteg, et winad-ayna nan kapakawanan nan olay sino ta enfiyag cha. ¹⁹Siya, khapo isnan kinasokil nan esa'y takho nenfalin ay fomafasol nan olay sino. Siya akhes ay khapo isnan nangabfolotan nan esang ken Apo Dios, mabfalin ay maifilang ay nalenteg nan katakhotakho isnan sakhang Apo Dios.

Wadwad-ay nan Fachang Apo Dios mo nan Lenteg

²⁰Naichawchaw nan lenteg ta figfikhen nan takho ay cha cha't onanig enfasol. Ngem olay mo cha et matapiyan nan fasol, am-am-amed kayet nan fachang Apo Dios. ²¹Adi kad kag isnan inangnen nan ngaag ay mangiyapo isnan takho ya etey nan inischona, siya akhes ay somya nan fachang Apo Dios ay omiyapo idwani tay naifilang tako ay nalenteg khapo isnan fachangna, ya ischona nan fiyag ay maid pengpengna maichalan ken Jesu Cristo ay Apo tako.

Nan Khotok nan Maafakan Tako isnan Ngaag

6 ¹Ngag et kay nan kanan tako? Ay ke tako kayet itot-oloy ay enfasol ta onanig omad-acha nan fachang Apo Dios ken chatako? ²Ad-i mabfalin! Tay naafak et nan kafaelan nan ngaag ken chatako,^c ento nan ikkana ay itoloy tako kayet ay enfasofasol?

³Ad-iyo ngen ammo ay mo naitapi tako ken Jesu Cristo isnan nafonyakhan tako, et siya akhes ay naitapi tako ken siya isnan eteyna? ⁴Adi kad kag tako naitapi ken siya ay natey ya naikaob issan nafonyakhan tako, ta mabfalin tako ay enfiyag isnan falo ay fiyag, ay kag ken Cristo ay olay natey, kasin natakho maichalan isnan matangtangad ay kamabfalin Amana.

⁵Siya, mo naitapi tako ay kag nakietey ken Cristo, at siya akhes ay kasin tako matakho kag isnan naangnen ken siya. ⁶Ammo tako ay nan sikhod ay katatakho tako et naitapi ken Cristo ay natey issan nailansaana is kakolos, ta mamaid nan kafaelan nan ngaag ay katatakho tako, ya ad-i tako kasin pafaa isnan ngaag. ⁷Tay nan natey, et mawayaan isnan kamabfalin nan ngaag ken siya.

⁸Idwani mo naitapi tako ken Cristo ay natey, patiyen tako ay at maitapi tako akhes ken siya ay matakho. ⁹Tay ammo tako ay si Cristo et finangon Apo Dios isnan etey ya at ad-i kasin matey tay maid et kamabfalin nan etey ken siya. ¹⁰Si Jesus, naaanay nan namipingsan yangkhay ay nateyana ta maichena nan kafaelan nan ngaag. Idwani, matatakho pala isnan kaidchayawan Apo Dios. ¹¹Tay siya chi masapol ay sesemkenyo akhes ay maid et kafaelan nan ngaag ay mangiyapo ken chakayo, tatno enfiyag kayo pala isnan kaidchayawan Apo Dios khapo isnan naiyornosanyo ken Jesu Cristo.

Nan Khawis ay Okhali ay Tan-oyan Apo Dios

¹²Idwani, ilaenyo et mampay ta ad-i kayo paiyapo isnan ngaag, ya nan et figfikhawen nan awakyo nan abfoloyanyo. ¹³Siya, ad-iyo iyoya

^c 6:2 Nan laychen ay kanan nan etey et faken yangkhay nan mateyan mod-i ket nan maisiyanan ken Apo Dios ya madchosaan is eng-engkhana.

nan olay ngag isnan awakyo ta enfalin ay kag lamintan si fasol ta nan et ngaag nan ang-angnenyo. Nan magtek angnenyo, tay figfikhenyo ay kag kayo kasin natakho isnan etey, et ichowayo ken Apo Dios nan olay ngag isnan awakyo ta enfalin ay lamintan nan kinalentegna. ¹⁴Tay mo siya na, maid et kafaelan nan kinangaag ay mangiyapo ken chakayo, tay faken et nan lenteg nan mangichalan isnan fiyagyo, mod-i ket nan fachang Apo Dios.

Nan Mamati ken Jesus, et kag Faan si Kinalenteg

¹⁵Idwani, ngag kay nan angnen tako? Mabfalin ngen ay olay cha tako kayet enfasol, tay faken et nan lenteg nan somya, mod-i ket nan fachang Apo Dios. Ad-i! ¹⁶Ay ke yo ad-i ammo ay mo iyoyayo nan awakyo ay enfaan nan sino issa, et enfalin kayo ay faan nan enpafab-aalanyo? Kag isnan ngaag, mo siya chi nan abfoloyanyo, etey nan ischona. Ngem mo si Apo Dios nan patiyenyo, kinalenteg nan ischona. ¹⁷Ngem enyaman tako ken Apo Dios tay olay sikhod ay kag kayo faan si ngaag, ngem idwani namatpati kayo ay osto isnan kinatet-ewa ay naisos-olo ay chinawatyo. ¹⁸Nawayaan kayo et isnan kamabfalin nan ngaag, ya nenfalin kayo ay kag faan si kinalenteg.

¹⁹Enkak-ali ak ken chakayo isnan patpatag ay nalaka ay maawatan, tay sikhab ay maawatanyo. Issan chey, inyoyayo nan olay ngag issa isnan awakyo isnan kinalokhit, et siya chi nan nenfaa ken chakayo ta cha et omam-amed kayet nan ang-angnenyo ay kangaakhan. Ngem idwani, iyoyayo et nan olay ngag issa isnan awakyo isnan kinalenteg, ta siya chi nan en-apo ken chakayo ta nakapet kayo ken Apo Dios.

Nan Sofalit nan Fasol ya Kinalenteg

²⁰Issan chey ay kag kayo faan si ngaag, maid kayo isnan kinalenteg. ²¹Ngem wad-ay ngen nenkhawisan nan cha yo inang-angnen issan chey ay kaifafainanyo idwani? Maid. Etey^d nan enfanakhana. ²²Nay met achi idwani ay nawayaan kayo isnan ngaag ay sikhod ay nangiyapo ken chakayo, ya nenfalin kayo ay faan et Apo Dios, nan nenkhawisana et nakapet kayo ken siya, ya fiyag ay maid pengpengna nan nenfanakhana. ²³Tay nan sofalit nan fasol et siya nan etey, nay met achi nan ilayad Apo

^d 6:21 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, "Issan chey matatakho ak ay maid lenteg, ngem issan inomchanaan nan filin, natakho nan fasol ya natey ak." Olay isnan kaong-ongan Pablo, ammona nan lenteg Moises. Nan laychena ay kanan sina et, "Egayko finigfig nan kinwanin nan lenteg maipoon isnan ngaag ay okhalik, et khapo tay siya chi, sisya'y khawis nan semekko. Ngem osto ay finigfigko ay fomafasol ak, ngingmaya ak tay ammok ay adchawi ak ken Apo Dios ya kag ak natey."

Dios et fiyag ay maid pengpengna ken chatako ay maiyornos ken Jesu Cristo ay Apo tako.

Nan Mawayaan isnan Lenteg

7 ¹Iib-ak, ammok ay maawatanyo nan ayen nan lenteg. Ammoyo ay wad-ay kalebfengan yangkhay nan lenteg isnan takho mo sisya'y matatakho siya, ad-i ngen? ²Kag isnan fafai ay inasaw-an. Kag itattaked nan lenteg ken asawana mo sisya'y matatakho nan asawana. Ngem mo matey nan asawana, mamaid et nan fiyang nan lenteg ay kag mangitataked ken siya ken asawana. ³Adi kad mo sisya ay matatakho nan asawana ya aped en maiyamong isnan teken ay lalaki, at makwanin chwa nan pantewna. Ngem mo matey si asawana ya kasin makiasawa, maid mangwanin chwadchwaena nan pantewna tay nawayaan et siya isnan chey ay lenteg.

⁴Siya akhes sa nan aligna ken chakayo ay iib-ak. Kag kayo nakietey ken Cristo isnan nateyana, ya maid et fiyang nan lenteg Moises ken chakayo, et idwani mabfalin ay maiyamong kayo ken Cristo ay kasin natakho isnan etey, ta fomkhas kayo isnan kaidchayawan Apo Dios. ⁵Tay issan sisya ay nan awak tako yangkhay nan semsemken tako, et nan ngaag ay figfikhawen nan awak ay kag ipabpafichang nan lenteg nan enchonchono isnan awak tako ay mangifonga isnan kateyan. ⁶Ngem idwani maid et kafaelan nan lenteg ay sikhod ay nanetengngel ken chatako tay kag tako natey, ya nawayaan tako isnan lenteg. Et idwani faken nan chaan ay naisolat ay lenteg nan mangichalan isnan angnen tako ay ensilfi ken Apo Dios mod-i ket nan Ispirito Santo ay naiyornosan tako isnan falo ay fiyag.

Nan Osto ay Ensilfiyan Nan Lenteg

⁷Ngag et kay nan kanan tako? Ngaag ngen nan lenteg? Ad-i! Nan magtek kanak, et mo sa ya maid nan lenteg et egayko finigfig ay fomafasol ak. Siya, egayko inammowan ay ngaag nan en-akhom ta, mo maid nan lenteg ay mangwanin, "Ad-i ka en-akhom." ⁸Ngem maichalan isnan chey ay filin, inchasan nan kinangaag nan wayana ay mangipafikas ken sak-en isnan am-in ay ilan si akhom. Tay mo maid lenteg, ad-i mafigfig nan fasol. ⁹Tay issan chey ay ad-ik ammo nan lenteg, khawis nan semekko. Ngem isnan inomchanaan nan osto ay semekko maipoon isnan filina, ket ay finigfigko ay fomafasol ak ya nginmaya ak. Siya, alig natakho nan fasol ya alig ak natey.^e ¹⁰Et nan filin ay nangikali isnan fiyag ay eng-engkhana, ya ket ay etey nan inischona ken sak-en. ¹¹Tay

^e 7:9 Isnan tapin nan sinangad-om ay liblo wad-ay akhes nan naisolat ischi ay mangwanin, "ay ad-i abfoloyan nan fikhaw si awak, mod-i ket nan Ispirito Santo."

maichalan isnan chey ay filin, inchasan nan kinangaag nan wayana ay manailo ken sak-en ya inischona nan kateyak.

¹²Nan lenteg Apo Dios nasantowan, ya siya akhes isnan filina, et nasantowan, nalenteg ya khawis. ¹³Et mo siya chi ay khawis, mabfalin ngen ay siya kannay chi nan mangischo isnan kateyak? Ad-i achi. Nan magtek kinangaag nan mangischo isnan kateyak maichalan isnan khawis ay lenteg, ta mailatak nan osto ay ilan nan fasol. Siya, naichalan isnan khawis ay filin nan nail-an nan chadlos chad-ama ay kinangaag nan fasol.

Olay mo Khawis nan Pangkhepko Khechangna'y Ngaag nan Angnek

¹⁴Ammo tako ay nasantowan nan lenteg, ngem sak-en, takho ak yangkhay ay alig nailako ay faan si fasol. ¹⁵Ad-ik maawatan nan chak kannay ang-angnen, tay nan laychek ay angnen koma, et faken si chak angnen. Ngem nan liligtek ay angnen, et siya nan chak angnen. ¹⁶Et mo siya chi ay figfikhek ay ngaag nan inangnek, siya chi nan mangipaila ay tan-oyak ay khawis nan lenteg. ¹⁷Isonga faken tet-ewa sak-en nan malpowan nan enfasfasolak, mod-i ket nan kinangaag ay wad-ay ken sak-en. ¹⁸Tay ammok ay maid paat khawis ken sak-en. Nan laychek ay kanan, et maid paat khawis isnan awakko. Tay olay mo laychek ay khawis koma nan angnek, ad-ik kafaellan. ¹⁹Tay ento mo nan khawis ay laychek ay angnen nan angnek, ket ay nan et ngaag ay ad-ik paat laychen ay angnen nan angnek. ²⁰Adi kad idwani, mo angnek nan ad-ik laychen ay angnen, faken et sak-en nan nalpowan nan enfasfasolak, mod-i ket nan kinangaag ay wad-ay ken sak-en.

²¹Idwani, siya na nan inchasak ay maang-angnen: Olay mo laychek ay ikkan nan khawis, nan et yangkhay ngaag nan somya. ²²Tay isnan nemnemko et ilal-ayadko nan lenteg Apo Dios, ²³ngem figfikhek ay teken ay lenteg nan mamab-aa isnan awakko ya mangon-onong isnan lenteg ay tan-oyan nan semekko. Et kag ak mabfawalod isnan chey ay lenteg ay wad-ay isnan awakko ay kad-in mangischo ken sak-en ay enfasol. ²⁴⁻²⁵Adi kad siya na nan kasasaadko: Mo kedkecheng ak, nan lenteg Apo Dios nan mangipayak isnan semekko, ngem idwani faa ak isnan lenteg ay mangischo isnan awakko ay enfasol. Selaeg ko ay takho! Wad-ay ngen sa makaisalak ken sak-en isnan nay ay awak ay omiyey isnan kateyak? Enyaman tako ken Apo Dios tay siya nan omisalak maichalan ken Jesu Cristo ay Apo tako!

Naisalakan Tako ken Jesu Cristo

8 ¹Idwanin pay, maid et madchosaan nan cheycha'y naiyornos ken Jesu Cristo.^f ²Tay khapo isnan naiyornosak ken Jesu Cristo

^f **8:1** Nan teken ay kaifalikkasan nan nay et, “Ngem mo wad-ay si Cristo ken chakayo, olay mo matey nan awakyo khapo isnan fasol, ichowan kayet nan Ispirito Santo ken chakayo nan fiyag ay maid pengpengna.

nan Ispirito Santo ay mangischo isnan fiyag ay maid pengpengna nan mangichalan ken sak-en, ya inpawayana sak-en isnan ngaag ay nanetengngel ken sak-en ya mangischo isnan kateyak. ³Nan ad-i maikkan nan lenteg Moises ken chatako tay nakapsot tako, et inangnen Apo Dios. Inafakna nan kafaelan nan ngaag isnan namaalana isnan Anakna kannay ta enfalin ay takho ay kag ken chatako ay fomafasol, ta ikalona nan fasol tako. ⁴Siya sa nan inikkan Apo Dios tatno chatako ay ad-i mamikhaw isnan laylaychen nan awak tako mod-i ket nan laylaychen nan Ispirito Santo, et iyangnen tako ay osto nan nalenteg ay filin nan lentegna.

⁵Tay nan cheycha'y menwadwad-ay isnan fikhaw si awakcha, et ippeycha nan semekcha isnan figfikhawencha. Ngem nan cheycha'y menwadwad-ay isnan Ispirito Santo, ippeycha nan semekcha isnan laylaychen nan Ispirito Santo. ⁶Etey nan fongaen nan takho ay mangippey isnan semekna isnan figfikhawen nan awakna. Ngem nan mangippey isnan semekna isnan Ispirito Santo, et mawad-ayan is fiyag ay eng-engkhana ya oompa nan semekna. ⁷Tay nan takho ay mangippey isnan semekna isnan figfikhawen nan awakna, et kakholana si Apo Dios. Ad-i maiyornos siya isnan lenteg Apo Dios ya tet-ewa'y ad-i mabfalin ay maiyornos. ⁸Adi kad mo sino cha nan mangab-afoloy isnan figfikhawen nan awakcha, et maid angnencha ay mangipalal-ayad ken Apo Dios.

Nan Kasasaad nan Takho ay Kawad Cristo

⁹Ngem chakayo, faken nan figfikhawen nan awakyo nan ab-afoloyanyo, tay naiyornos kayo et isnan Ispirito Santo mo tet-ewa'y wad-ay nan Ispirito Santo ay nentee ken chakayo. Siya, mo sino nan maid nan Ispirito Santo ay Ispiriton Cristo ken siya, et faken takhon Cristo. ¹⁰Ngem mo wad-ay si Cristo ken chakayo, olay mo matey nan awakyo khapo isnan fasol, khechangna'y matatakho nan leng-agyo is eng-engkhana tay infilang Apo Dios chakayo ay nalenteg.^g ¹¹Ya sa et mo wad-ay nan Ispiriton Apo Dios ay namangon ken Jesu Cristo isnan etey, ya inmafong isnan awakyo, et siya akhes ay takhowen Apo Dios nan matey ay awakyo maichalan isnan Ispirito Santona ay nentee ken chakayo. ¹²Adi kad iib-ak, ad-i tako mang-ey paiyapo isnan figfikhawen nan awak tako ta siya nan wanchen tako. ¹³Tay mo nan figfikhawen nan awakyo nan ang-angnenyo, at matey ya machosa kayo. Ngem mo iyornosyo nan awakyo isnan Ispirito Santo ya isnan kamabfalina chokokhanyo nan ngaag ay okhaliyo, at matakho kayo is eng-engkhana.

^g 8:10 Nan teken ay kaifalikkasan nan nay et, "Tay nan Ispirito Santo ay inchowen Apo Dios ken chatako et ad-ina enfalinen chatako ay faa ya ad-ina paegyaten chatako, mod-i ket enfalinena chatako ay an-ak Apo Dios, ta mabfalin ay enkechaw tako ken Apo Dios ay mangwanin, 'Ama.' "

Nan Angnen nan An-ak Apo Dios ay Enfiyag

¹⁴Am-in ay ichad-alan nan Ispiriton Apo Dios, et chaicha nan an-ak Apo Dios. ¹⁵Tay nan naichowa ken chatako et faken nan semek si faa ta sa tako't kasin omeeegyay, mod-i ket naichawchaw ken chatako nan Ispirito Santo ay namalin ken chatako ay an-ak Apo Dios, ta mabfalin ay enkechaw tako ken Apo Dios ay mangwanin, "Ama".^h ¹⁶Et en-among nan Ispirito Santo ya nan semek tako ay mangipaammo ay tet-ewa ay an-ak Apo Dios chatako. ¹⁷Et tay an-ak Apo Dios chatako, at tawichen tako nan am-in ay ipatawidna. Siya, makitawid tako ken Cristo mo tet-ewa ay makiliglikhat tako ken siya idwani ta sa tako't maitapi isnan katangtangachana is tap-in si akhew.

Nan Kaidchayawan Tako is Tap-in si Akhew

¹⁸Nan kanak et, nan likhat ay cha tako inaag idwani, et maid paat filangna isnan at maipaila ay katangtangachan ay mais-is-ed ken chatako. ¹⁹Siya, olay nan am-in ay winad-ay Apo Dios isnan lofong, et lalaychenna et ay omchan nan chadlos cha sadsad-en ay mangipail-an Apo Dios isnan kasasaad nan an-akna. ²⁰Tay am-in ay nawad-ay, ad-icha maangnen ay osto nan kaosalanha koma.ⁱ Ngem faken tay siya nan laychenna, mod-i ket tay nemnem Apo Dios kannay ay namaliw isnan kaosalanha. Nay met achi olay mo siya chi nan inmat, khechangna'y wad-ay nan namnama ²¹ay at mawayaan cha isnan ad-i kailayyawan ay madchonotan, ta sa cha't maitapi isnan kagkhakhawisan ay wayan nan an-ak Apo Dios.

²²Tay ammo tako ay engkhana idwani, et cha cha en-an-anana nan am-in ay winad-ayna, ay kag isnan oman-anak. ²³Ya olay chatako akhes ay nanawat isnan Ispirito Santo ay alig fin-i ay kaonaan ay inlayad Apo Dios ken chatako, et naitapi tako isnan winad-ayna ay cha en-an-anana isnan nemnem tako isnan cha tako manman-echan isnan osto ay mangipaammowan Apo Dios ay chatako nan an-akna, ya mawayaan tako isnan mangipafalowana isnan awak tako. ²⁴Tay siya chi nan namnamaen tako issan naisalakan tako. Ngem mo nan namnamaen tako ya wad-ay et ay iilaen tako, faken chi is makwanin namnama. Tay ay ke tako kasin namnamaen nan apchas wad-ay ay iilaen tako? ²⁵Ngem mo sisya'y ad-i tako ilaen nan namnamaen tako, an-anosan tako ay manman-ed ischi.

Nan Fachang nan Ispirito Santo

²⁶Wad-ay akhes nan Ispirito Santo ay fomadfachang isnan enkolangan tako, tay ad-i tako ammo nan osto ay ikkan tako ay mangifallikas isnan

^h 8:15 Siya chi nan inangnen Apo Dios isnan khinaebna khapo issan finmasolan Adan. Fasaenyo nan Genesis 3:14-19. ⁱ 8:20 Ilaenyo nan Salmo 44:22.

ilowalo tako, ngem wad-ay siya ay omisegseg-ang ken Apo Dios isnan ad-i kaifallikas ay kali. ²⁷Ya si Apo Dios ay mangammo isnan am-in ay wad-ay ay semsemken nan takho, et maawatana nan laychen nan Ispirito Santo ay kanan, tay maifakhay isnan nemnem Apo Dios nan iseg-angna ken Apo Dios pala ken chatako ay takhona.

Maitapi Tako isnan Katangtangachan Apo Dios

²⁸Ammo tako ay am-in ay ngag sisa ay maang-angnen, et wad-ay si Apo Dios ay mangimanman ta fomkhas isnan enkhawisan nan menlaylayad ken siya, ay inayakhana maiyafoloy isnan pangkhepna. ²⁹Tay am-in cha ay sikhod ay sinmekna ya pinilina, et iniischona ay awni't enfalin cha ay kag isnan Anakna, ta nan Anakna nan enyon-a ken chaicha am-in ay nenfalin ay aag-ina. ³⁰Siya, nan cheycha'y sikhod ay wad-ay is kasemekna, et chaicha nan inayakhana. Chaicha nan infalangna ay nalenteg, ya chaicha ay naifalang ay nalenteg nan intapina isnan katangtangachana.

Nan Chachama ay Layad Apo Dios ay Inpailan Jesu Cristo

³¹Ngag et kay nan kanan tako maipoon isnacha? Mo wad-ay si Apo Dios ken chatako, ay ke sa wad-ay makaafak ken chatako? ³²Si Apo Dios, egayna inpakod nan chadlos Anakna, mod-i ket inyoyana siya pala ken chatako am-in. Et mo siya chi ay apchas na inchowa siya, ad-ina ngen akhes sa taptapiyan nan am-in ay enkhawisan tako?

³³Ay ke wad-ay sa makaisaklang ken chatako ay pinilin Apo Dios ay takhona? Si met Apo Dios kannay nan nangwanin nalenteg tako! ³⁴Wad-ay ngen menkedcheng ken chatako? Maid! Olay si Jesu Cristo, tay siya nan natey maigkhapo ken chatako, sa et natakho kasin, ya wad-ay is kakannawan Apo Dios ya mangiseg-aseg-ang akhes ken chatako.

³⁵Wad-ay ngen makaisiyan ken chatako isnan layad Cristo? Maid. Olay nan kateptepngan, nan kakorkolan, nan maipap-alikhatan, nan kaowatan, nan kinakolang nan facho, nan omegyatan, ya nan kateyan, et ad-i cha makaisiyan ken chatako isnan layad Cristo. ³⁶Tay kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios en, "Khapo ken sik-a Apo et kad-in nganngani kami matey.

Siya, infalangcha chakami ay kag karnilo ay naisasakhana ay makhekhed."^j

j 8:36 Si Abraham nan aman nan cheycha'y Judio id sangad-om. Nan anak Abraham et si Isaac, ya nan anak Isaac et si Jacob. Pinangadnan Apo Dios si Jacob is Israel, et nan wanen-edna, chaicha nan makwani ay Israelitas. Awni pay ya ket nakhedwa nan wanen-edna et nenfalin si chwa'y ili. Nan nenpaamyanan et chaicha nan makwanin Israel, ya nan nenpaambagatan et chaicha nan makwanin Judio. Awni ya ket nakhogfat nan cheycha'y Israelitas ya naamas cha. Nakhayad et nan cheycha'y makwanin Judio. Awni issan timpon Jesus, am-in nan waned Israel ay naiwaned isnan Judio ay nakhayad isnan naamasan nan Israelitas, makwani cha ay Israelitas paymo Judio.

³⁷Ngem olay siya chi, mangafaafak tako kayet isnan kafaellan Cristo ay menlaylayad ken chatako.

³⁸Tay ad-i ak enchwadchwa ay nan layad Apo Dios ken chatako, et ad-i makak-aan olay isnan mateyan tako paymo isnan matatakhowan tako. Olay nan angheles, anito paymo am-in ay wad-ay sisa ay makabfalin; olay akhes nan om-omat idwanin ya is tap-in; ³⁹olay nan ngag sisa ay wad-ay id tongcho ya isna's khwabna; siya, maid paat olay ngag sisa isnan lofong is makakkaan isnan layad Apo Dios ay inpailana ken chatako maichalan ken Jesu Cristo ay Apo tako.

Nan Judio ay Pinilin Apo Dios ay Takhona

9 ¹Tet-ewa nan kankanak ken chakayo. Ad-i ak en-engag tay takhon Cristo sak-en. Ya olay akhes nan semekko ay ichad-alan nan Ispirito Santo, tet-ewaana ²ay sak-en et chadlos chad-ama ay ensangga ak ya ad-i paat ompa nan semekko maipoon isnan kakailiyak ay Judio.^k

³Mo sa ya mabfalin ta sak-en et yangkhay si chosaen Apo Dios ya matlad ken Cristo, ta faken nan kakailiyak ay en-iso nan naiwanchanmi. ⁴Tay chaicha nan Israelitas ay nenfalinen Apo Dios ay an-akna, ay nangipail-ana isnan katangtangachana. Chaicha nan finilina issan nakitolakhana ken chaicha ya nan nangichawchawana isnan lentegna. Inischona ken chaicha nan osto ay ikkan ay enchayaw, ya chinawatcha akhes nan inkalina. ⁵Naiwaned cha isnan napateg ay am-a id solit, ya isnan wanedcha akhes nan nalpowan nan Cristo ay Dios ay mangiyap-apo isnan am-iam-in. Machad-ayaw koma siya is eng-engkhana.^l Amen.

Tongpalen ay Tongpalen Apo Dios nan Inkalina

⁶Laychena ngen ay kanan en maid nenfanakhan nan inkalin Apo Dios isnan Israelitas? Ad-i. Tay nan yangkhay maifilang ay tet-ewa ay Israelitas nan manawid isnan inkalina, ya faken nan am-in ay naiwaned ken Israel. ⁷Ya ad-i khapo tay naiwaned cha ken Abraham, et infilang Apo Dios ay an-ak Abraham chaicha. Tay siya na nan kinwanina: “Nan wad-ayen Isaac nan maifilang ay wanedmo.”^m ⁸Nan laychen nan nay ay kanan et, nan maifilang ay an-ak Apo Dios ay waned Abraham, et faken nan am-in ay wad-ayena, mod-i ket kecheng yangkhay nan inkalin Apo Dios ay wad-ayena. ⁹Tay siya na nan inkalina: “At tomoli ak isnan kag tona ay timpo, ya at omanak si Sara is lalaki.”ⁿ

¹⁰Ya faken yangkhay chi, tay siya akhes ken Rebecca ay asawan Isaac. Issan nangililitonana isnan apik ay winad-ay ikit tako ay Isaac,

^k 9:2 Nan teken ay kaifalikkasan nan nay et, “Naiwaned cha isnan napateg ay am-a id solit, ya isnan wanedcha akhes nan nalpowan nan Cristo. Machad-ayaw is eng-engkhana si Apo Dios ay mangiyap-apo isnan am-iam-in.” ^l 9:5 Ilaenyo nan Genesis 21:12.

^m 9:7 Ilaenyo nan Genesis 18:10,14 ⁿ 9:9 Ilaenyo nan Genesis 25:23

11-12 inpailan Apo Dios ay esang et ken chaicha nan apchas na pinili isnan sisya'y naililitonancha, ya maid pay laeng naila is inangnencha ay khawis paymo ngaag. Kinwanin Apo Dios ken Rebecca,

“Nan yon-a nan at enfaan nan annochi.”^o

Siya chi ta mailatak ay pinilina siya, faken khapo isnan inangnena, mod-i ket tay sikhod ay pinangkhepna ay mangayag ken siya. ¹³Kag isnan naisolat ay kalin Apo Dios ay mangwanin,

“Linaylayadko si Jacob ngem khinolak si Esau.”^p

Maid Angnen Apo Dios ay Ad-i Nalenteg

¹⁴Ngag et kay nan kanan tako maipoon sidi? Kanan tako ngen ay wad-ay ad-i nalenteg ay angnen Apo Dios? Ad-i mabfalin! ¹⁵Tay kinwanina ken Moises,

“Seg-angak nan laychek ay seg-angan,
ya isakitko nan laychek ay isakit.”^q

¹⁶Adi kad kaawatan ay ad-i paat maifilang nan semken nan takho ay chawaten paymo nan ipapatcha ay angnen, mod-i ket nan yangkhay seg-ang Apo Dios. ¹⁷Siya akhes ken Faraon id sangad-om.^r Kinwanin Apo Dios ken siya isnan naisolat ay kalina ay nangwanin,

“Siya na nan khakhalak ken sik-a. Nenfalinek sik-a ay ali, ta isnan angnek ken sik-a et maila nan kamabfalinko, ya ta machamchamag nan ngachanko isnan olay entona isnan lota.”^s

¹⁸Tay siya chi, nay et maammowan ay si Apo Dios et seg-angana nan laychena ay seg-angan, ya ipawewena nan takho ay laychena'y ipawewe.

¹⁹Away nget wad-ay ken chakayo nan mangwanin, “Mo siya chi, en na man kayet pabfasolen chatako mo? Ay ke wad-ay makaiyad-i isnan laychena ay angnen?” ²⁰Ngem sik-a ay takho yangkhay, ay ke way kalebfengan ay manongfasongfat ken Apo Dios? Kag isnan fanga, ay ke wad-ay kalebfengan nan fanga ay mangwani isnan khomakhaeb, “En man kag tona nan inangnem ay khinmaeb ay?”^t ²¹Maid ngen kalebfengan nan enkhag-aeb ay mangedwa isnan pitek ta khab-ena is chwa'y ilan si fanga, nan esang et napateg nan kaosalana, ya nan esang et is yangkhay nan kaosalana?

²²Ngag kay nan kasin tako kanan ken Apo Dios, ay olay mo ensasakhana ay mangipaila isnan songet ya kamabfalina ay manosa

^o 9:12 Ilaenyo nan Malakias 1:2,3. ^p 9:13 Ilaenyo nan Exodo 33:19. ^q 9:15 Si Faraon, ad-ina laychen ay angnen nan kinwanin Apo Dios ken siya ay inpakwanina ken Moises. Tay issan nangwaniyan Apo Dios ken Faraon ay ipalofosna nan takhona ay Israelitas ta mawayaancha, sinmonget si Faraon ya inpakaana si Moises. Tay siya chi, inookhay et Apo Dios siya ta onanig fomikas nan kinawewena, ta olay mo ngag nan ikkan Apo Dios ay mangipaila isnan kafaalana ken siya, ad-iyena kayet nan filina. Ilaenyo nan Exodo 9:16. ^r 9:17 Ilaenyo nan Exodo 9:16. ^s 9:17 Ilaenyo nan Isaias 29:16;45:9 ^t 9:20 Ilaenyo nan Oseas 2:23.

isnan cheycha'y kakholana ay lebfengcha ay machosa, khechangna ay cha na kayet anosan chaicha? ²³Siya chi nan angnena tatno ipailana nan ad-i kakonto ay enkhawisan nan katangtangachana ken chatako ay pinilina ay seg-angan. Siya, chatako ay sikhod ay insakhanana ay maitapi isnan katangtangachana, ²⁴chatako nan inayakhana, faken yangkhay nan nalpo isnan cheycha'y Judio, mod-i ket isnan Gentil akhes. ²⁵Siya akhes na nan inpaisolatna ken Oseas id sangad-om. Kinwanina,

“Nan cheycha'y faken ko takho,
 et chaicha nan at kanak ay takhok.
 Siya, nan omili ay maid layadko ken chaicha,
 et chaicha nan kanak en, ‘Laylaychek’.”^u

²⁶Ya isnan chadlos kawad nan nangwaniyak en, ‘Faken ko takho chakayo,’ at makwani cha en, ‘Chaicha nan an-ak nan matatakho ay Dios.’”^v

²⁷Siya kayet na nan inpalawag Isaias maipoon isnan Israelitas. Kinwanina,

“Olay mo nan filang nan an-ak Israel et kag isnan ofod is kafayfay, khechangna ay akiakit nan maisalakan. ²⁸Tay at iyangnen kannay Apo Dios nan kakaegyat ay infaagna ay angnena isnan am-in ay takho isnan lofong, ya ad-ina iyanannoannong.”^w

²⁹Kag isnan inmon-ona ay inpadton Isaias ay mangwanin,

“Mo sa ya nan Dios ay Makabfalin isnan am-in et maid khinayadna is waned tako, at naamas tako am-in ay kag isnan iSodoma ya iGomorra.”^x

^u **9:25** Nan naisolat isna et, “*nan matatakho ay Dios.*” Siya sa tay nan khinag-aeb ay dios nan faken Judio, et nakhaeb is fato paymo fallitok paymo kaew. Maid fiyagcha. Adi kad isnan nangwaniyan Oseas en, ‘nan matatakho ay Dios’, nan laychena ay kanan et, ‘nan tetewa ay Dios ay matatakho, ya fak-en nan aped nakhaeb ay dios ay maid fiyagcha.’ Ilaenyo nan Oseas 1:6, 8, 9. ^v **9:26** Ilaenyo nan Isaias 10:22,23. ^w **9:28** Ilaenyo nan Isaias 1:9. Nan iSodoma ya iGomora et pinooowan Apo Dios issan timpon Abraham. Fasaenyo isnan Genesis 19:1-29. ^x **9:29** Naiyalig si Jesus isnan chakchake ay fato ay manaktak yangpipangaya isnan tapina. Id sangad-om, issan nangipatakchekhan ali ay Solomon ay anak David isnan chakchakowag ay Timplo, fato nan inosarcha'y nangaeb ischi. Siya chi nan inkhaebcha ta maid madnge is tomongeg, tay afong ay enchayawan ken Apo Dios nan cha cha khab-en. Adi kad nan inangnencha, et tiniktitiktikancha ay mangipagkhawis isnan fato ay maikhaeb isnan Timplo, ya en cha inangnen chi isnan ad-adchawi ay en cha kannay nanepetep-angan isnan cheycha'y fato. Nan cheycha'y cha manno ischi, et pinilicha nan kadhachakwakhan ay fato ay maniktitiktik, tay siya chi nan kapapatekhan ay maosar ay pegnad. Issan magtek nangiyeyancha ischi id Jerusalem, ya ket ay inad-in nan cheycha'y kalapantilo, tay kanan nget mo teken. Ngem awni ke cha't finigfig ay nan pet chey ay fato ay inad-icha, et siya pet chadlo chi nan kawedwedchaan ay pegnad. Et si Jesus nan maipatpatag isnan chey ay chakchakowag ay fato. Inad-in nan cheycha'y Judio siya tay kanan teken nan isos-olona isnan isos-olocha. Ngem olay mo siya chi, siya pet kayet nan kapapatekhan ay infaan Apo Dios, tay siya chadlo nan Anak Apo Dios.

Nan Ad-i Mamatiyan nan Israelitas

³⁰Ngag et kay nan kanan tako maipoon sidi? Siya na: Nan cheycha'y Gentil ay sikhod ay egay chadlos nanangset ta maifilang cha ay nalenteg ken Apo Dios, et naifilang cha idwani ay nalenteg maichalan isnan pammatica. ³¹Nay met achi nan cheycha'y Israelitas ay nanangset ay nangiyangnen isnan lenteg, ta mo ke cha enfalin ay nalenteg isnan sakhang Apo Dios, et maid nenfanfanakhancha. ³²Ay? En man kag todi ay? Siya chi tay kananchan mo maifilang cha ay nalenteg khapo isnan khawis ay angnencha, ya faken khapo isnan pammatica. Nan kinatetewana et naisakhaw cha ay Judio isnan chey makwanin **omisakhaw ay fato**,^y ³³kag isnan naisolat ay kalin Apo Dios ay mangwanin, “Chey, nay ippeyko id Sion^z nan fato ay at mangisakhaw isnan takho.

Siya chi nan fato ay manglekchag ken chaicha.

Ngem at ad-i masaew nan olay sino ay mamati ken siya.”^a

Nan Nenkamaliyan nan Israelitas

10 ¹Iib-ak, nan chadlos lalaychek ay maangnen ya isegseg-ang ken Apo Dios, et nan kaisalakan nan kakailiyak. ²Matistikhowak ay chaicha et mamangset cha maipoon ken Apo Dios, ngem ongar nan mamangsetancha tay paatencha ay mangad-i isnan kasilawan nan semekcha. ³Et tay ad-icha figfikhen nan angnen Apo Dios ay mangifilang isnan takho ay nalenteg ken siya, nan yangkhay kanancha nan ipapatica ay maangnen ay enfalin ay nalenteg, ya iyad-icha nan angnen Apo Dios ay mangifilang isnan takho ay nalenteg ken siya. ⁴Tay kinedchengan Cristo nan mangiyangnenancha isnan lenteg ay mangipalenteg koma ken chaicha, tatno maifilang ay nalenteg nan olay sino ay mamati ken siya.

Mabfalin ay Maisalakan nan Am-in ay Takho

⁵Siya na nan insolat Moises maipoon isnan angnen ay maipalenteg: “Nan takho ay manongpal isnan am-iam-in ay lenteg, et siya chi nan matakhowana is engkhana.”^b ⁶Ngem isnan naibfilangan tako ay nalenteg khapo isnan pammati, ad-i tako mang-ey kanan en, “Mo sa koma yangkhay wad-ay lomamag id chaya.” (Laychena ay kanan ta papannachena si Cristo.) ⁷Ya, “Mo sa koma yangkhay wad-ay omey

^y **9:32** Sion nan esa'y filig isnan ili ay Jerusalem ay nangab-an nan Judio isnan chakchake ay Timplocha. Ischi akhes nan kawad nan chakchake ay palasyo nan alicha ay si David.

^z **9:33** Ilaenyo nan Isaias 8:14; 28:16 ^a **9:33** Ilaenyo nan Levitico 18:5. ^b **10:5** Ilaenyo nan Deuteronomio 30:12-14.

isnan kawad nan natey.” (Laychena ay kanan ta en na fangonen si Cristo.)^c ⁸Nan magtek kanana et,

“Wad-ay et nan kalin Apo Dios ken chakayo, ya cha yo ap-apaten ya semsemken.”^d

Siya sa nan kalina maipoon isnan pammati ay ipap-alawagmi, ay mangwanin, ⁹“Maisalakan ka mo papatiyem ay si Apo Dios et finangona si Jesus isnan etey, ya sam et ifaag ay si Jesus nan Apom.”

¹⁰Tay nan takho ay tet-ewa nan pammatina, infilang et Apo Dios siya ay nalenteg. Ya nan takho ay mangifaag isnan pammatina, siya nan maisalakan. ¹¹Tay siya akhes nan naisolat ay kalin Apo Dios ay mangwanin,

“Maid masaew isnan cheycha'y mamati ken siya.”^e

¹²Nan nay et itapina nan olay sino, tay maid enteknan nan Judio ya nan Gentil.^f Es-esang nan Dios ay Apo tako am-in, ya ensasakhana ay mangichawchaw isnan nawadwad ay enkhawisan nan olay sino ay komchaw ken siya. ¹³Tay kinwanina,

“Olay sino ay enseg-ang isnan Apo, et isalakana.”^g

Ad-i Makalason nan Cheycha'y Israelitas ken Apo Dios

¹⁴Ngem ento nan ikkan nan takho ay enseg-ang ken Jesus mo maid pammatica ken siya? Ya ngag nan angnencha ay mamati mo maid paat chinchinngecha is maipoon ken siya? Sa et ay ke cha akhes aped chengngen mo maid mangipalawag ken chaicha? ¹⁵Ya ngag akhes nan angnencha ay en mangipalawag, mo maid mangifaa ken chaicha? Kag isnan naisolat ay kalina ay mangwanin,

“Chachama ay kalal-ayad nan omaliyan nan takho ay mangipalawag isnan khawis ay chamag.”^h

¹⁶Ngem ad-i am-in et namati cha isnan Khawis ay Chamag. Kag isnan kinwanin nan mamadto ay si Isaias,

“Apo, ay ke way angstan is namati isnan inpap-alawagmi?”ⁱ

¹⁷Adi kad mawad-ay nan pammati isnan manngelan isnan maipap-alawag, ya nan chey ay maipap-alawag et siya nan maipoon ken Jesu Cristo.

¹⁸Ngem kanak, ay ke cha egay paat chinchinng chi? Wad-ay isnan naisolat ay kalin Apo Dios ay nangwanin,

“Nadngenadnge nan kalicha isnan olay entona isnan lota.

^c 10:7 Ilaenyong nan Deuteronomio 30:14 ^d 10:8 Ilaenyong nan Isaias 28:16. ^e 10:11 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Nan Judio ya nan Griego.” ^f 10:12 Ilaenyong nan Joel 2:32. Si Apo Jesus nan laychen Pablo ay kanan isna. ^g 10:13 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Khag-awis nan sikin nan mangipalawag isnan khawis ay chamag.” Ilaenyong nan Isaias 52:7. ^h 10:15 Ilaenyong nan Isaias 53:1. ⁱ 10:16 Ilaenyong nan Salmo 19:4.

Siya, inomchan nan infab-aagcha isnan pengpeng nan lota.”^j

¹⁹Salodsochek kayet, “Ay eg-ay ngen naawatan nan cheycha’y Israelitas?” Naawatancha, ngem khechangna’y inad-icha,^k tay olay si Moises et siya kannay nan nang-ona ay nangibfakha isnan kinwanin Apo Dios ken chaicha ay nangwanin,

“At osalek nan kananyo en wasit ay ili ay mangipaapal ken chakayo. Siya, osalek nan kananyo en maid semekcha ay omili ay mangipasonget ken chakayo.”^l

²⁰Natolel akhes si Isaias ay nangibfakha isnan inpakwanin Apo Dios ken siya ay nangwanin,

“Nan cheycha’y egay inman-anap, et inchanancha sak-en.

Nenpaammo ak isnan cheycha’y egay nensas-alodsod ken sak-en.”^m

²¹Ngem nan magtek infaagna maipoon isnan Israelitas, et siya na:

“Kad-in ichadchawawak nan limak isnan omili ay nenkawewe ya nenkasokil, ngem inmad-i cha.”ⁿ

Nan Seg-ang Apo Dios isnan Israelitas

11 ¹Idwani, siya na nan salodsodko: Inwasit ngen Apo Dios nan takhona ay Israelitas? Egay! Sak-en, esang ak ay Israelita ay waned Abraham ya nalpo isnan tribon Benjamin. ²Ay ke inwasit Apo Dios nan sikhod ay pinilina ay takhona? Ammoyo met nan naisolat ay insodsod Elias ken Apo Dios maipoon isnan kakailiyana ay Israelitas.

³Kinwanina en,

“Apo, ke cha pateyen nan mamadtom ya etfencha nan altarmo. Nay kecheng ak is nakhayad, ya laychencha kayet ay pomatey.”^o

⁴Ngag nan insongfat Apo Dios ken siya? Kinwanina en,

“Wad-ay nan nakhayad ay insalakak ay piton lifo ay takhok, ay egay nenfab-alintomeng isnan ap-aped ay dios ay Baal.”^p

⁵Siya akhes sa idwani, wad-ay cha nan akit ay pinilina khapo isnan kinagkhawisna. ⁶Et mo siya sa ay pinilina chaicha khapo isnan kinagkhawisna, kaawatan ay faken sofalit nan khawis ay inangnencha

^j 10:18 Ilaenyo nan Roma 10:21. ^k 10:19 Ilaenyo nan Deuteronomio 32:21. Nan cheycha’y Israelitas, et nawewe cha ya kad-in cha sinokil si Apo Dios. Ya chilawencha kayet nan faken Judio ay teken nan dioscha. Kinwanicha, “Maid semekcha ya wasitcha ay takho tay siya chi ay khinag-aeb nan dioscha.” Ngem si Moises, kinwanina ay at omopal nan cheycha’y Israelitas mo ilaencha nan angen Apo Dios ay mamindisyon isnan faken Judio ay makwanin Gentil ay mamati ken Cristo. ^l 10:19 Ilaenyo nan Isaias 65:1.

^m 10:20 Ilaenyo nan Isaias 65:2. Nan cheycha’y Israelitas kad-ikad-in cha sinokil nan filin Apo Dios. Tay siya chi, infaan Apo Dios nan mamadtoma ay mangisos-olo isnan angnencha ay somakhong ken siya. Nay met achi inad-icha nan mamadto ya pinateycha chaicha. Siya sa nan inang-angnencha engkhana isnan inmalayan Jesus. ⁿ 10:21 Ilaenyo nan 1 Ali 19:10,14. ^o 11:3 Ilaenyo nan I Ali 19:18. ^p 11:4 Ilaenyo nan Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10.

nan namiliyana ken chaicha. Tay mo sofalitna chi isnan khawis ay inikkancha, ay ke siya chi's makwanin kinagkhawisna?

⁷Ngag et kay nan maawatan tako maipoon isnan chey ay nakwani? Nan omili ay Israelitas, et nasaew cha isnan inseinsetcha ay inanaanap. Kecheng nan akit ay pinilin Apo Dios nan nangchan ischi, ngem nan tapina, et onanig na inpwewe chaicha. ⁸Kag isnan wad-ay isnan naisolat ay kalin Apo Dios ay nangwanin,

“Kag tinangngak Apo Dios chaicha ta ad-i makaimaton nan matacha ya ad-i makadnge nan kowengcha engkhana idwani ay akhew.”^q

⁹Kag kayet chi isnan kinwanin ali David ay nangwanin,

“Khab-em nan piyastacha is kasilowancha, kasalacheyancha, ya kasin-otancha.

Siya chi nan fongaencha.

¹⁰Kimitem koma nan matacha ta ad-i cha makaila, ya pikotem chaicha isnan chad-ama ay likhat is eng-engkhana.”^r

Ensakhong nan Israelitas is Tap-in Akhew

¹¹Siya kayet na nan salodsodko: “Issan naisagkhawan nan Israelitas, siya ngen nan natlachancha is eng-engkhana?” Ad-i! Ngem tay kinomsaw cha siya et nan inomchanaan nan kaisalakan nan Gentil, ta ilaen nan Israelitas ya omapal cha. ¹²Idwani, mo nan nenfanakhan nan kinomsawan nan Israelitas, et siya nan ad-i kakonto ay enkhawisan nan am-in ay takho, nan laychek ay kanan, mo nan nenfanakhan nan nayagyakhancha et nan ad-i kakonto ay enkhawisan nan Gentil, ad-i ngen am-am-amed kayet ay enkhawisan nan somakhongan nan omili ay Israelitas ken Apo Dios?

Nan Kaisalakan nan Gentil

¹³Idwani, siya na nan chadlos ay laychek ay ipaammo ken chakayo ay Gentil: Sak-en ay nafaa ay mangisolo ken chakayo ay Gentil, et chachama ay ipategko nan kinaapostolko ken chakayo ¹⁴ta asop ya omapal nan kakailiyak ay Judio, ya wad-ay fomikas ken chaicha ay maisalakan. ¹⁵Tay mo nan nanellachan Apo Dios ken chaicha et siya kannay nan naiyornosan nan Gentil ken siya, ad-i ngen am-am-amed ay enkhawisan nan mannawatana kasin ken chaicha ay Judio? Et maiyalig ay kag cha natakho isnan etey.

¹⁶Iyaligko chaicha isnan tinapay ay naichoo ken Apo Dios. Mo naichoo nan akit isnan esa'y tinapay, siya akhes ay naichoo am-in nan nakhayad.

^q 11:8 Ilaenyo nan Salmo 69:22-23. ^r 11:10 Iyalig Pablo nan omili ay Judio isnan kaew. Nan lamot nan kaew, am-acha id sangad-om ay si Abraham ya nan tapina ay pooncha. Nan kaew, siya nan am-in ay wanen-ed cha Abraham. Mo makaan nan esang ay panga, nan laychena ay kanan et matlad nan tapina ay wanen-edcha.

Iyaligko akhes chaicha isnan kaew. Mo nan lamot nan kaew et naichoo ken Apo Dios, siya akhes ay naichoo am-in, olay nan pangana.^s

Nan Tokhon Pablo isnan Gentil

¹⁷Iyaligko chaicha ay Judio isnan naimola ay kaew ay olibo, ya chakayo ay Gentil, iyaligko chakayo isnan aped tinmofo ay kaew. Olay mo napotlong nan tapin nan pangan nan naimola ay kaew ta maitoop nan pangan nan aped tinmofo ay kaew, ta maitapi cha isnan khawis ay fomala isnan poon nan naimola, ¹⁸ay ke wadwad-ay nan naitoop mo nan sikhod ay panga? Ad-i kayo mampay chomayew ken chaicha ay nakaan. Ngem mo siya kayet sa nan angnenyo, semkenyo koma ay faken nan panga nan mangipatofo isnan lamot, mod-i ket nan lamot nan mangipatofo isnan panga.

¹⁹Ngem away nget kananyo en, “Naspak met nan tapina ay panga tatno maisokat ak.” ²⁰Tet-ewa sa, naspak cha tay maid pammaticha, ngem chakayo, ikakkanyo khapo tay wad-ay pammatiyo. Ad-i kayo mampay chomayew, mod-i ket iyegyatyo nan angnenyo. ²¹Tay mo egay sinaknifan Apo Dios nan sikhod ay takhona, ay alig sikhod ay panga, ay ke na sa saknifan chakayo? ²²Semkenyo nan kinaanos ya kinakedsen Apo Dios. Inkekedsenana nan kinalentegna isnan cheycha'y ad-i mamati ya naisakhaw, ngem naanos siya ken chakayo, mo ad-iyo onngosan nan kinaanosna. Ngem mo faken na is angnenyo, at kaanena akhes chakayo. ²³Ya olay nan naspak ay Judio, et kasina isakhong chaicha isnan sikhod ay kawadcha mo mamati cha chadlo, tay wad-ay kamabfalin Apo Dios ay kasin mangisakhong isnan kinaana. ²⁴Kag isnan matat-alaken ay kaew ay olibo. Ad-i ngen nalaklakra nan kasin maitoopan nan naspak ay pangan nan matat-alaken ay kaew mo nan maitoopan nan pangan nan aped tinmofo is kapagpag? Kag akhes ken chakayo, ay ke malanlanoy nan maitapiyanyo ay Gentil mo nan kasin maitapiyan nan sikhod ay nakaan?

Isakhong Kasin Apo Dios nan Judio

²⁵Iib-ak, wad-ay nan sikhod ay egay naam-ammowan ay kinatet-ewa ay laychek ay ammowenyo, tay et lang ya pawadwad-ayenyo nan semekyo. Nan chey ay kinawewen nan tapina ay Israelitas et ad-ina ikakkan, mod-i ket engkhana yangkhay chi mo maanay et nan filangyo ay Gentil ay maitapi ken Apo Dios. ²⁶Mo naangnen et chi, maisalakan

^s 11:16 Nan Sion et filig ay nakhab-an nan ili ay Jerusalem. Adi kad mo kanancha en Sion, nan laychencha ay kanan et Jerusalem. Nay met achi isna, faken nan ili ay Jerusalem nan laychena ay kanan, mod-i ket nan Israelitas ay omili id Jerusalem. Nan ayena isna et nan chey ay mangisalak isnan Israelitas ay Judio et malpo kannay ken chaicha.

et nan am-in ay Israelitas, ay kag isnan kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios en,

“At wad-ay nan fomala id Sion^t ay Omisalak.

Siya nan mangaan isnan kinangaag isnan wanen-ed Jacob.”^u

²⁷Et mo chakhos ko kinaan nan fasolcha, natongpal et nan inkalik ken chaicha isnan katolakhan.”^v

²⁸Idwani, nan nangad-iyen nan Judio isnan Khawis ay Chamag ay khotok nan nangolaan Apo Dios ken chaicha, et nenfalin ay nenkhawisanyo. Nay met achi tay sikhod ay pinilina chaicha, sisya kayet nan layadna ken chaicha mo ke tay isnan am-acha id sangad-om.

²⁹Tay ad-i sokatan Apo Dios nan semekna maipoon isnan inlayadna ay enkhawisan, ya siya akhes isnan cheycha'y pinilina. ³⁰Khapo tay nenfaliw kayo ay Gentil isnan kinasokilyo ken Apo Dios, sineg-angana chakayo idwani tay isnan nanokilan nan cheycha'y Judio ken siya.

³¹Idwani, siya akhes nan enfanakhan nan naneg-angan Apo Dios ken chakayo, at chawaten akhes nan Judio ay nasokil idwani nan seg-angna ay is-ison nan chinawatyo. ³²Tay kag infalod Apo Dios nan am-in ay takho isnan kinasokilcha ta seg-angana koma chaicha am-in.

Machad-ayaw si Apo Dios

³³Aye pay nan ad-i kakonto ay enkhawisan ay ilayad Apo Dios, olay nan silib ya pinang-awatna! Ay ke way nangammo ay osto isnan semekna paymo makaawat isnan okhalina? ³⁴Kag isnan kanana isnan naisolat ay kalina,

“Ay ke wad-ay mangammo isnan nemnem Apo Dios paymo makatokhon ken siya?”^w

³⁵Ay ke wad-ay nakailayad ken siya isnan ngag sisa ta lebfengna koma ay manman-ed isnan sofalitna?”^x

³⁶Tay siya met nan nangaeb isnan am-iam-in, ya wawawawad-ay cha am-in khapo ken siya, ya pala isnan kaidchayawana. Machad-ayaw siya is eng-engkhana. Amen.

Nan Osto ay Angnen ay Enchayaw ken Apo Dios

12 ¹Idwani iib-ak, khapo isnan seg-ang Apo Dios, kedchawek ta ichowayo nan awakyo ay ensilfi ken Apo Dios ay kag chaton ay sisya'y matatakho. Siya nan ilal-ayadna ay maichoo ken siya ya omno ay

^t 11:26 Si Jacob, siya nan naiwanchan nan am-in ay Israelitas. Et si Jesus ay naiwaned ken Jacob, siya nan mangaan isnan am-in ay kinangaag nan kakailiyana ay Israelitas.

^u 11:26 Ilaenyo nan Isaias 59:20,21; 27:9. ^v 11:27 Ilaenyo nan Isaias 40:13 ya nan Jeremias 23:18. ^w 11:34 Ilaenyo nan Job 41:11. ^x 11:35 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*isnan gracia ay naichowa ken sak-en.*”

angnen nan maleleng-akhan ay takho ay enchayaw ken siya. ²Ilaenyo ta ad-iyo ton-ochen nan okhalin nan katakhotakho isnan lofong, mod-i ket itot-oloyyo ay mangipafaliw isnan semekyo ken Apo Dios ta mabfaliwan akhes nan okhaliyo, ta sa yo ippeng ya figfikhen nan laychen Apo Dios ay khawis, malaylaychan ya naanay.

³Idwani, khapo isnan kalebfengak ay inlayad Apo Dios ken sak-en,^y fag-ak chakayo am-in ta ad-iyo chadlos ipatongcho nan awakyo isnan entongtongcho mo nan osto ay lokodyo, mod-i ket ta waschin manmek ay khawis isnan osto ay lokodna ay maiyafoloy isnan pammati ay inischon Apo Dios ken siya. ⁴Kag isnan awak, angstan nan nateketeken ay partin nan awak, ya nateketeken akhes nan kafaelan cha ay angnen. ⁵Kag tona nan aligna ken chatako ay mamati. Olay angstan tako, maes-esang tako ken Cristo ay kag na awak ya en-asisapol tako. ⁶Adi kad masapol ay osalen tako nan nateketeken ay kafaelan tako ay kag isnan inlayadna ken chatako. Et mo nan laing ay mangipalawag isnan kalina nan inischna ay kafaelan tako, siya nan angnen tako ay maifakhay isnan pammati tako. ⁷Mo naischo ken chatako nan silib ay mamachang isnan ib-a tako, siya chi's angnen tako. Mo nan en-isolo nan inischna, esten tako. ⁸Mo akhes naischo ken chatako nan silib ay mangipafikas isnan iib-a, esten tako. Mo naischo ken chatako nan en-ise-gang isnan kaseseg-ang, masapol ay al-allayad tako ay en-ated. Mo naischo ken sik-a nan kafaalam ay mangichalan isnan ib-am, masapol ay nakakhet ka. Mo wad-ay fachangam ay kaseseg-ang, masapol ay malaylaychan ka ay mangangnen ischi.

Nan Osto ay Okhalin si Mamati

⁹Ad-i kakas-okas-on koma nan layad tako, mod-i ket kholaen tako nan ngaag ya nan khawis yangkhay nan sesemken tako. ¹⁰Enlilinnayad tako ay kag isnan angnen nan chadlos sin-anag-i. Ifilangyo nan iib-ayo ay napatpateg mo chakayo. ¹¹Ad-i kayo somangsanga, mod-i ket enkakhet kayo, ta al-aligwat kayo ay ensilfi ken Apo Jesus. ¹²Enlal-ayad kayo khapo isnan namnamayo. Anosanyo nan likhat, ya komakhet kayo ay enlowalo. ¹³Fomachang kayo isnan kasapolan nan takhon Apo Dios, ya ilaenyo ta al-allayad kayo ay menmangili.

¹⁴Iseg-angyo ken Apo Dios ta bindisyonana nan mamap-alikhat ken chakayo ya faken nan madchosaancha. Siya, iseg-angyo nan mabindisyonancha. ¹⁵Mo wad-ay enlal-ayad, makilal-ayad kayo, ya makiseg-ang kayo isnan kaseseg-ang. ¹⁶Masapol ay enkikinaawatan kayo. Faken nan tomongchowanyo nan anapenyoy mod-i ket makiammoammo kayo isnan fanan-ig ay takho. Ad-iyo kanan ay kasisilifan kayo.

^y 12:3 Ilaenyo nan Deuteronomio 32:35.

¹⁷Mo wad-ay mangikkan ken chakayo is ngaag, ad-iyo ifab-ales, mod-i ket ilaenyo ta nan angnenyo et khawis isnan sakhang nan katakhotakho.

¹⁸Mo wad-ay kafalinana, ippeyyo nan am-in ay kafaalanyo ta enkhaghkhwis kayo isnan ib-ayo ay takho. ¹⁹Siya, ad-i kayo en-ifab-ales iib-ak. Ngag ngotoyo ta kikhad si Apo Dios. Tay wad-ay nan kinwanin Apo Dios isnan naisolat ay kalina en,

“Fiyangko nan en-ifales.

Siya, sak-en nan kikhad ken chaicha.”^z

²⁰Nan magtek tokhona ken chatako et siya na:

“Mo maowat nan kafosom, panganem. Mo maew-ew, painomem.

Tay mo siya sa nan angnem et awni't mafainan, et kag mo inator-og nan enfidfichang ay oling isnan olona.”^a

²¹Ad-i tako enpaab-afak isnan ngaag, mod-i ket afaken tako nan ngaag isnan khawis ay cha tako angnen.

Nan Omno ay Maangnen isnan Khoferno

(Tito 3:1; 1 Pedro 2:13-17)

13 ¹Am-in tako ay takho et lebfengna ay maiyornos tako isnan aap-apo isnan khoferno. Tay maid aped nenfalin ay ap-apo, mo faken si Apo Dios nan nangipatakcheg ken chaicha ay en-apo, ya siya akhes nan nangischo isnan chey ay saadcha. ²Idwani mo sino nan mangad-i isnan khoferno, kholaena nan inischo Apo Dios, ya lalayana kannay nan kadchosaana. ³Tay maid omegyatan isnan khoferno mo khawis nan cha angnen. Ngem mo ngaag nan ang-angnen, siya chi nan omegyatan. Mo laychem mampay ay maid omegyatan isnan khoferno, angnem nan khawis ya at mapadchayawan ka. ⁴Tay nan en-ap-apo, et siya nan faan Apo Dios ay mangid-idno isnan enkhawisanyo. Ngem mo en-angnen ka is ngaag, siya koma chi nan omegyatan, tay wad-ay ay wad-ay nan kalebfengana ay enchosa. Si Apo Dios nan nangippey ken siya ay faana ay mangipaila isnan songetna isnan ngaag nan ang-angnencha. ⁵Siya sa nan khotokna ay masapol ay maiyornos tako isnan aap-apo, ad-i khapo yangkhay tay omegyatan tako isnan chosa, mod-i ket tay siya chadlo nan osto ay kang-eapan tako.

⁶Siya kayet sa nan khotok nan enfowisan tako, tay nan naychay aap-apo et chaicha nan padpadnowen Apo Dios ay mangiyangnen isnan kalebfengancha. ⁷Siya, ichawchawyo ken chaicha am-in nan lebfengna ay ichawchawyo. Mo

^z 12:19 Ilaenyo nan Proverbio 25:21,22. Nan laychena ay kanan et, tay isnan isofalitmo ay khawis at mafainan nan fosom ya at pomopos nan kamesna tay isnan faina. Mabfalin akhes ay nan laychena ay kanan et, mabfalin ay afakem nan kalilikhet ay fosom isnan kinagkhawis, ay kag isnan angnen nan enfidfichang ay oling ay mangafak ken siya.

^a 12:20 Ilaenyo nan Exodo 20:13-15,17; ya Deuteronomio 5:17-19,21.

kortais, fayachanyo, ya siya akhes isnan fowisyo. Patkhenyo nan lebfengna ay maipateg, ya ichayawyo akhes nan lebfengna ay maichayaw.

Nan Kachadchayawan ay Okhali

⁸Maid otang is ad-i mapengpeng mod-i ket kecheng yangkhay nan esang, ay siya nan layad isnan ib-a. Tay mo sino nan menlayad isnan ib-ana ay takho, et tinongpalna nan am-in ay lenteg Apo Dios. ⁹Sesemken tako nan filina ay naisolat,

“Ad-im chwadchwaen nan pantewmo.

Ad-i ka epatey.

Ad-i ka mangakew.

Ad-i ka en-akhom.”^b

Am-in chana ya nan tapina kayet ay filin, et nayomyom am-in chana isnan es-esang yangkhay ay filin ay mangwanin,

“Laylaychem nan ib-am ay kag nan menlaycham isnan awakmo.”^c

¹⁰Mo sino nan menlayad isnan ib-ana ay takho et ad-i en-angnen is ngaag ken chaicha. Et kaawatan ay nan takho ay menlaylayad isnan ib-ana ay takho, et angnena am-in nan filin nan lenteg.

Entokkhong Tako tay Nganngani nan Aliyan Jesu Cristo

¹¹Siya chi nan angnenyo, tay ammoyo ay olas et! Ad-i kayo kag maseseyep, mod-i ket fomikas kayo tay nganngani nan kaisalakan tako mo issan chamchamona ay namatiyan tako. ¹²Tay kag tako wad-ay isnan follinget idwani ay matatakhawan tako, ngem nganngani't ay mapat-a. Isonga kaanen tako nan ngag issa ay okhali ay maiyafoloy isnan follinget, ta sa tako't iyarmas nan okhali ay maiyafoloy isnan silaw.^d ¹³Ilaen tako ta osto nan angnen tako, ay kag isnan mamaila ay ang-angnen isnan mag-akhew. Maid koma finofoslon ay fiyag, foteng, asi ya nalokhit ay okhali, soma ya apal. ¹⁴Ilaenyo ta nan semek Apo Jesu Cristo et siya akhes nan semekyo, ya faken nan figfikhawen nan awakyo nan semsemkenyo.

^b 13:9 Ilaenyo nan Levitico 19:18. ^c 13:9 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Cha et mar-os nan lafi, ya cha et mawiit. Kaanen tako't nan chonon nan follinget ya ifacho tako nan armas si silaw.” Iyalig Pablo chatako isnan sorchacho ay mo maschem teken nan khabkhab-encha. Siya nan ayen nan chonon nan follinget. Kanana en kaanen tako nan kag tosacha ay okhali, ta kag tako sorchacho ay makikhobkhofat. Nan ayen nan kanana en armas si silaw, et siya nan khawis ay okhali, pammati, ya namnama ay maifakhay isnan cheycha'y mamati ken Cristo ya nasilawan nan semekcha. Siya chi nan kag tako armas ay mangofat isnan ngaag. ^d 13:12 Issan timpon Pablo, ay nangisolat isna, nan cheycha'y mamati ken Cristo et nenchwadchwa cha mo ngag nan angnencha maipoon isnan watwat. Tay nan watwat ay nailako is katinchaan, et apchas naichoo isnan faken tet-ewa ay dios. Kanan nan tapina ay mamati en, “Ad-i tako ischaen sa tay naichoo et isnan teken ay dios.” Ngem nan tapina kinwanichan, “Watwat man yangkhay chi. Ay ke way ngaagna mo naichoo isnan khinag-aeb ay dios, tay faken met tet-ewa'y dios nan naidchoowana?”

Ad-i Tako Chilawen nan Pammatin nan Ib-a Tako

14 ¹Mo wad-ay omali is ib-ayo ay kolang nan pammatina, khakhawisenyo. Ngem ad-iyō chawaten siya ta sa yo't soplaen nan pammatina. ²Kag isnan makakan.^e Olay mo nan esang et patiyena ay mabfalin ay ischaena nan olay ngag, wad-ay nan esang ay kolang nan pammatina ay mangwanin kecheng nan nateng is mabfalin ay sibfana. ³Ad-i koma okomen nan ensifo isnan watwat nan ensifo isnan nateng yangkhay, ya ad-i koma akhes okomen nan ensifo isnan nateng yangkhay nan ensifo isnan watwat, tay chinawat Apo Dios siya. ⁴Ay sino ka man la ay aped mangokom isnan faan si teken? Tay nan yangkhay Apona nan kikhad. Siya nan manan-oy paymo mangaan ken siya. Ngem at ikakkana, tay wad-ay si Apo Jesus ay mabfalin ay mangisas-alak ken siya.

⁵Kag akhes isnan tengaw. Wad-ay nan chadlos mangafig isnan esang ay akhew mo nan tapina ay akhew. Ya wad-ay akhes nan mamati ay mangwanin mismis-o am-in nan akhew. Ngem nan kanak et waschin koma manmek ay osto isnan patiyena ta ad-i kasin enchwadchwa. ⁶Nan chadlos mangafig isnan esang ay akhew, et angnena ay mangichayaw ken Apo Dios. Siya akhes isnan mangischa isnan watwat, angnena ay mangichayaw ken Apo Dios, tay enyaman siya isnan chey ay kanena. Olay akhes nan mangad-i isnan watwat, et angnena'y mangichayaw ken Apo Dios ya siya nan enyamanana. ⁷Tay ken chatako ay mamati, maid mangiyapo isnan awakna isnan matatakhowana paymo isnan mateyana. ⁸Tay isnan matatakhowan tako et si Apo Jesus nan Apo tako, ya siya akhes isnan mateyan tako. Adi kad olay mo matatakho tako paymo matey tako, et kwan Apo Jesus chatako. ⁹Tay siya mampay na nan khotokna ay si Cristo et natey ya kasin natakho, ta siya et nan Apo isnan am-in ay takho, olay mo sisya cha'y matatakho paymo apchas natey.

¹⁰Adi kad sik-a ay esang, ay kem pabfasolen nan ib-am? Ya sik-a ay ib-ana, ay kem chopisen nan ib-am? Tay awni't tomakcheg tako am-in isnan sakhang Apo Dios ta maokom tako ken siya. ¹¹Siya sa nan wad-ay isnan naisolat ay kalina ay mangwanin,

“Kag isnan kinatet-ewan nan matatakhowak ay Dios, tet-ewa kanak ay at enfalintomeng nan am-in ay takho ken sak-en. Ya at figfikhencha am-in sak-en ay Dios.”^f

¹²Adi kad waschin esang ken chatako et sakhangena si Apo Dios ay manongfat isnan am-in ay inang-angnena.

Ad-i Tako Paspasakkiten nan Semek nan Ib-a Tako ay Takho

¹³Ilaen tako et mampay ta tomke tako ay en-asiokom, mod-i ket ipapati tako ta ad-i tako en-ang-angnen isnan ngag sisa'y mangisokti

^e 14:2 Nan teken ay kaifalikkasan nan nay et, “Ya at waschin manayaw ken sak-en ay Dios.” Ilaenyo nan liblon Isaias 49:18; 45:23. ^f 14:11 Ilaenyo nan Salmo 69:9.

paymo mangisakhaw isnan ib-a tako ta sa cha't enfasol. ¹⁴Ken sak-en ay esa'y naiyornos ken Apo Jesus, ammok ya ad-i ak enchwadchwa ay maid naisisikhod ay lawa ay makakan. Ngem mo wad-ay ib-a tako ay mangwanin ad-i ensifo tay lawa, et tet-ewa'y lawa chi ken siya. ¹⁵Adi kad mo pasakitem nan semek nan ib-am midkakay isnan kanem ay lawena, faken et layad nan mangichad-alan ken sik-a. Ilaem et ta faken nan kanem nan khotokna's maisagkhawan ay kachongngawan nan ib-am ay paat inkatteyan Cristo. ¹⁶Ilaem ta nan ifilangmo ay khawis et ad-i enfalin ay ngaag nan kaap-apatana. ¹⁷Tay nan ayen nan en-ap-apowan Apo Dios ken chatako, et faken nan makakan ya mainom, mod-i ket nan kinalenteg, ornos, ya nan lagsak ay malpo isnan Ispirito Santo. ¹⁸Et mo siya chana nan semek tako ay ensilfi ken Cristo, et malaylaychan si Apo Dios, ya olay nan takho et omichayaw cha.

¹⁹Eesten tako et mampay ay maornos ya en-asipafikas isnan pammati tako. ²⁰Ad-i tako pakawasen nan chonon Apo Dios midkakay yangkhay nan makakan. Am-in ay makakan et khawis. Nan yangkhay ngaag, et mo nan kanem nan khotokna is maisagkhawan ay fomasolan nan ib-am. ²¹Nan osto ay maikkan et ad-i tako ensifo isnan watwat paymo ominom si fayas, paymo en-angnen isnan is yangkhay ay khotokna is maisagkhawan nan ib-a ay mamati. ²²Mo ngag nan pammatim maipoon ischi, iigtom yangkhay ta kecheng kayo ay chwa ken Apo Dios nan mangammo. Naoney nan takho ay khawis nan semekna isnan mangangnenana isnan kanana ay osto ken siya. ²³Nay met achi mo sino nan enchwadchwa isnan kanena ya cha na kayet kanen, fasolna ya machosa, tay maid pammatina isnan angnena. Tay am-in ay angnen tako ay maid isnan pammati et fasol.

Nan Osto ay Angnen isnan Ib-a ay mamati

15 ¹Chatako ay fomifikas nan pammatina, et lebfengna ay makilikna tako isnan cheycha'y kolang nan pammaticha, ya faken nan awak tako yangkhay nan sesemken tako. ²Waschin koma mangila isnan enkhawisan nan ib-ana, mo ngag nan angnena ay mangipafikas isnan pammaticha. ³Tay olay si Cristo, et faken nan laychena is inang-angnena, mod-i ket tinmet-ewa ken siya nan wad-ay isnan naisolat ay kalin Apo Dios ay mangwanin,

“Nan chopis nan cheycha'y en-apos ay mangipangaag ken sik-a Apo, et inaagko.”^g

^g 15:3 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et “*faan nan nasegyatan.*” Id sangad-om ay nanot-oyan Apo Dios isnan ikit nan Judio ay si Abram, wad-ay nan inkalina ken siya. Kinwanina ay segyatan Abram nan am-in ay lallalaki isnan pangafongna, ya ta siya nan maikkan akhes isnan wanedna ay mangipaila ay chawatencha nan filina. Mo ke tay siya chi, nan wanedna ay Judio, et makwanicha en nan nasegyatan.

4 Am-in ay naisolat id sangad-om ay kalin Apo Dios et naisolat ta masos-olowan tako, tatno khapo isnan anos ya fomikasan si semek ay ichowan nan kalina et mawad-ay nan namnama tako. 5 Et asop ya si Apo Dios ay mangichowa isnan anos ya mangipafifikas isnan semek, et siya kannay nan mangipaes-esang isnan semekyo, ay kag isnan inpailan Jesu Cristo ay ton-ochenyo 6 tatno mismis-o nan semekyo ya nan kananyo ay enchayaw ken Apo Dios ay Aman Jesu Cristo ay Apo tako.

Si Jesus nan Mangisalak isnan Olay Sino ay Takho

7 Idwani siya na nan kanak ken chakayo: Chawatenyo nan ib-ayo ay mamati, ay kag nan inangnen Cristo ay nanawat ken chakayo, tatno machad-ayaw si Apo Dios. 8 Tay ibfakhak ken chakayo ay si Cristo, nenfalin ay faan nan Judio^h ta ipailana ay tet-ewa si Apo Dios, tay angnena'y angnen nan inkalina id sangad-om isnan am-an nan Judio, 9 ya ta nan cheycha'y Gentil et chayawencha si Apo Dios khapo isnan seg-angna ken chaicha. Kag isnan naisolat ay nangwanin,ⁱ

“Tay siya chi, isnan manad-ayawak ken sik-a isnan kawad nan Gentil, maitapi cha ken sak-en ay manad-ayaw ken sik-a, ya at ichagchag-ayko nan ngachanmo.”^j

10 Wad-ay kayet nan nakwani en,

“Chakayo ay Gentil, omali kayo ay makilal-ayad isnan takhon Apo Dios.”^k

11 Ya wad-ay kayet nan naisolat ay mangwanin,

“Chayawenyoy si Apo Dios, am-in kayo ay Gentil.

Ya am-in kayo ay wad-ay isnan olay entona ay ili, chayawenyoy siya.”^l

12 Wad-ay kayet nan kinwanin Isaias,

“At wad-ay nan malpo isnan waned Jesse.”^m

Siya nan tomongcho ay mangiyapo isnan Gentil.

Et siya nan mangipay-ancha isnan namnamacha.”ⁿ

13 Asop ya si Apo Dios ay kalpowan si namnamayo nan menwad-ay isnan layad ya ornos ay ad-i enkolang khapo isnan pammatiyo, tatno onanig fomikas nan namnamayo isnan kamabfalin nan Ispirito Santo.

^h 15:8 Si alin David ay napateg ay alin nan Judio id sangad-om nan osto ay nangwani isna, nay met achi si Cristo nan laychen Pablo ay kanan sina. ⁱ 15:9 Ilaenyoy nan Salmo 18:49. ^j 15:9 Ilaenyoy nan Deuteronomio 32:43. ^k 15:10 Ilaenyoy nan Salmo 117:1.

^l 15:11 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “At wad-ay nan somfo ay malpo ken Jesse.” Si Jesse, siya nan aman David ay nachamchamag ay alin nan Judio id sangad-om. Si David nan naiwanchan Jesus ay mangiyapo isnan am-in ay takho, Judio paymo Gentil. ^m 15:12 Ilaenyoy nan Isaias 11:1,10. Ilaenyoy akhes nan Naipaammo 5:5; 22:16.

ⁿ 15:12 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*ta ad-i ak entoping isnan pagnad nan tapina.*”

Nan Khotok nan Tinmollechan Pablo ay Nensolatan

¹⁴Ilib-ak, nay mamang-ep ak tay ad-i enkolang nan khawis ay angngenyoy ya nan ammoyo maipoon isnan pammati, ya ammoyo et nan angngenyoy ay ensisinnolo. ¹⁵Ngem isnan nay magtek ay solatko ken chakayo, wad-ay nan chak ifaag ay laychek ay ipasmek ken chakayo. Ya tinmoled ak ay ensolat ken chakayo tay inlayad Apo Dios ken sak-en nan kalebfengak ¹⁶ay enfalin ay faan Jesu Cristo, ya nadchotokan ak ay ensilfi ay kag pachi isnan Gentil, ta ipalawagko ken chaicha nan Khawis ay Chamag ay nalpo ken Apo Dios, ta chaicha nan kag ko chaton ay inchoon nan Ispirito Santo ya kalal-ayad ken Apo Dios. ¹⁷Adi kad khapo ken Jesu Cristo, lebfengna ay ichayawko nan chonok pala ken Apo Dios. ¹⁸Tay ad-i ak natoled ay mangifaag isnan inangnen Cristo maichalan isnan tapina, mod-i ket nan yangkhay inangnena maichalan ken sak-en ay nangawis isnan Gentil ay mangafolot ken Apo Dios. Siya nan inangnena maichalan isnan kalik ya nan inang-angnek, ya ¹⁹olay akhes isnan katataa ay inang-angnek ay kaimatonan nan kamabfalina, ya maichalan isnan kamabfalin nan Ispirito Santo. Ad-i kad liniwesko ay nenfaat mailapo id Jerusalem engkhana'd Ilirico, ya kinonfosko ay nangipalawag isnan Khawis ay Chamag maipoon ken Cristo. ²⁰Nan pangkhepko isnan am-in ay ang-angnek, et nan mangipalawakhak isnan Khawis ay Chamag isnan kailiili ay sisya'y egay naifagfag-an Cristo, ta ad-ik solinen nan chonon nan tapina.^o ²¹Nan magtek sesemkek et nan naisolat ay mangwanin,

“Nan cheycha'y egay naifag-an nan maipoon ken siya, et sa cha figfikhen siya.

Siya, nan cheycha'y egay paat nannanngé ken siya, et sa cha maawatan.”^p

²²Tay siya chi nan chak inang-angnen, kad-in nataktak ak ay omey issa ay mangila ken chakayo.

Sinmek Pablo ay Omey id Roma

²³Ngem idwani tay nay et kinonfosko nan chonok isnan naycha ay ili, ya tay kaat chadlo ay tawen ay laychek paat ay en mangila ken chakayo issa, ²⁴et away nget chadlo mabfalin idwani. Tay

^o **15:20** Ilaenyo nan Isaias 52:15. **P 15:21** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Mo minatonak nan nay ay fekhascha” Nan laychen Pablo ay kanan et, nan nay ay siping ay chinakhop nan iMacedonia ya nan iGrecia ay ilayadcha isnan iJerusalem, et siya chi nan mangipatet-ewa ay wad-ay pammatica ken Apo Jesus, ya siya chi nan fongan nan cheycha'y mamati ay iJerusalem tay nalpo ken chaicha nan inmey nen-ipalawag isnan kawad nan Gentil.

enpaEspanya ak, ya mo mabfalin at chomag-os ak ken chakayo ta asop ya omipaligwat kayo is kakwasan nan sinak-itan ay nakhanas ay makitey-ak ken chakayo. ²⁵Ngem enpaJerusalem ak ona idwani, ta iyeyko nan nay maifachang isnan takhon Apo Dios ischi. ²⁶Tay wad-ay cha nan maliglikhatan ay takhon Apo Dios ischi, ya malaychan nan iib-a ay mamati ay iMacedonia ya iGrecia ay mangipaiyey isnan inamongcha ay ilayad ken chaicha. ²⁷Chaicha kannay nan okhay ay nanmek ay fomachang. Ngem siya chadlo chi nan lebfengcha ay angnen, tay mo chaicha ay Gentil et naitapi cha isnan Judio isnan eng-engkhana ay enkhawisan ay malpo ken Apo Dios, lebfengcha ay mamachang isnan Judio isnan ikatakhocha. ²⁸Adi kad mo kinonfosko nan nay ay chonok, ya inid-anko et ken chaicha id Jerusalem nan am-in ay nachakhop ay inlayadcha,^q sa ak chomag-os ken chakayo mo enpaEspanya ak. ²⁹Et ammok ay mo chomag-os ak ken chakayo, fomifikas tako khapo isnan ad-i enkolang ay enkhawisan ay ichawchaw Cristo.

³⁰Idwani iib-ak, kedchawek ken chakayo khapo ken Apo tako ay Jesu Cristo, ya khapo isnan layadyo ay winad-ay nan Ispirito Santo ta fomifikas kayo ay makilowalo ken sak-en isnan enkhawisak. ³¹Kedchawenyo ken Apo Dios ta omisalak isnan cheycha'y ad-i mamati ay wad-ay id Judea, ya ta nan cheycha'y takhon Apo Dios id Jerusalem, et chawatencha nan layad ay id-anko ken chaicha. ³²Et mo siya chi, at kalal-ayad nan omchanak ken chakayo mo ipalofos Apo Dios, ya at waschin fomikas isnan en-asiilan tako. ³³Asop ya si Apo Dios ay mangichawchaw isnan oompaan nan nemnem et wawawawad-ay ken chakayo am-in. Amen.

Nan Nenpakomostaan Pablo isnan Ib-ana id Roma

16 ¹Laychek ay iyam-ammo ken chakayo nan nangagkhiyan ay si Febe ay esa'y fomadfachang isnan cha maam-among ay mamati id Cencrea. ²Chawatenyo siya khapo ken Apo Jesus, tay siya nan lebfengna'y angnen isnan ib-a ay mamati. Fachanganyo siya isnan ngag sisa'y kasapolana ken chakayo, tay angsan cha nan finadfachangana ya sak-en nan esang.

³Laychek akhes ay pakomostaen cha Priscila ken Akila ay iib-ak ay enchonchono pala ken Jesu Cristo. ⁴Inpostacha nan fiyagcha ta mo ke ak matakho.^r Enyamayaman ak ken chaicha ya faken yangkhay sak-en,

^q 15:28 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Inyoyacha nan fakhangcha” Issan timpon Pablo, potowan nan iRoma nan tapin nan pateyencha ay falod. Nakasakhana cha Priscila ay sin-asawa ay olay matey ay mangisalak ken Pablo. ^r 16:4 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “En-asikomosta kayo isnan nasantowan ay fisito.” Isnan ilin cha Pablo siya sa nan okhalicha ay mangipaila isnan layadcha isnan am-in ay ib-acha.

mod-i ket olay akhes nan am-in ay maam-among ay mamati ay Gentil ay wad-ay isnan nateketeken ay ili. ⁵Laychek akhes ay pakomostaen nan mamati ay cha maam-among isnan afongcha. Pakomostaek akhes si Epeneto ay aloyosko. Siya nan inmona ay namati ken Cristo isnan Probinsiya ay Asia. ⁶Pakomostaek akhes si Maria ay chachama nan kakhethna ay namadfachang ken chakayo. ⁷Pakomostaek kayet cha Adronico ken Junia ay nangagkhiyanko ya iib-ak ay cha naifab-alod. Chadlos ammon nan cheycha'y apostoles chaicha, ya inmon-ona cha ay naiyornos ken Cristo mo sak-en. ⁸Olay akhes si Ampliato ay aloyosko ay naiyornos ken Apo Jesus, ⁹si Urbano ay ib-ami ay enchonchono pala ken Cristo, ya siya akhes ken Estakis ay esang kayet ay aloyosko, komosta cha am-in. ¹⁰Pakomostaek akhes si Apeles ay natpeng ya natan-oyan nan pammatina ken Cristo. Olay akhes nan pangafong Aristobulo ¹¹ya nan nangagkhiyanko ay si Herodion, sa et nan iib-a ay naiyornos ken Apo Jesus isnan pangafong Narciso, pakomostaek am-in chaicha.

¹²Laychek ay pakomostaen akhes cha Trifena ken Trifosa ay cha enchonchono pala ken Apo Jesus, sa et si Persida ay chadlos malal-ayad ya chachama nan kakhethna isnan chonona ken Apo Jesus. ¹³Pakomostaek akhes si Rufo ay kakhawisan ay napili ay takhon Apo Jesus, ya siya akhes ken inana ay kag ko ina. ¹⁴Pakomostaek akhes cha Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, ya nan am-in ay iib-a ay mamati ay wad-ay ken chaicha. ¹⁵Pakomostaek akhes cha Filologo ya si Julia, si Nereo ya nan kafabfaiyana, si Olimpasi ya nan am-in ay mamati ay wad-ay ken chaicha. ¹⁶En-asikhag-awis kayo ay mangipaila isnan enasilaylaychanyo.^s Am-in ay maam-among ay mamati ken Cristo ay wad-ay isnan nateketeken ay ili isna, et pakomostaencha chakayo.

Nan Omochi ay Fagfakhan Pablo

¹⁷Iloneloneyko ken chakayo ay iib-ak, ta ilaenyo ay khawis nan cheycha'y enpawad-ay isnan masossosmaan ya maisagkhawan nan mamati, ya mangap-apos isnan naisos-olo ken chakayo ay chinawatyo. Komasiw kayo ken chaicha. ¹⁸Tay nan mangang-angnen ischicha, et faken nan ensilfi ken Apo Jesu Cristo nan semsemkencha, mod-i ket nan awakcha. Khawigkhawis ya makaaw-awis nan enkak-aliyancha ay manailo isnan cheycha ay nalaka ay maawis. ¹⁹Ilayalayadko chakayo tay olay sino et chinngecha ay nakapet kayo isnan Khawis ay Chamag. Ngem laychek kayet ay masilib kayo ay mangiyangnen isnan khawis ya ta maid koma semekyo ay en-ikkan si ngaag. ²⁰Sa et ad-i omannong

^s **16:16** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, "En-asikomosta kayo isnan nasantowan ay fmito." Isnan ilin cha Pablo siya sa nan okhalicha ay mangipaila isnan layadcha isnan am-in ay ib-acha.

ya si Apo Dios ay poon si ornos et pen khimikna si Satanans isnan enkhagkhatinanyo. Asop ya kad-in fadfachangan Apo Jesu Cristo chakayo.

²¹ Pakomkomostaen akhes Timoteo ay kadwak isnan chono chakayo, ya siya akhes ken cha Lucio, Jason, ya si Sosipatro ay nangagkhiyanko.

²² Sak-en ay kayongyo ay Tercio ay naipasolatan nan nay ay solat, et laychek akhes ay pakomostaen chakayo ay iib-ak ay mamati ken Apo Jesus.

²³ Olay si Gayo et enpakpakomosta ken chakayo. Siya nan makiteteyak idwani, ya nan afongna nan kad-in kaam-amongan nan mamati. Enpakpakomosta akhes si Erasto ken chakayo. Siya nan mangeegnan isnan siping nan nay ay ili. Olay akhes si Cuarto ay ib-a tako et pakpakomostaena chakayo.

²⁴ [Asop ya kad-in fadfachangan Apo Jesu Cristo chakayo am-in. Amen.]

Chad-ayawen Pablo si Apo Dios

²⁵ Idwani, chayawen tako si Apo Dios ay wad-ay kamabfalina ay mangipafifikas isnan pammatiyo, ay kag isnan kanan nan Khawis ay Chamag maipoon ken Jesu Cristo ay chak ipap-alawag. Siya na nan naipaammo ay kinatet-ewa ay sikhod ay egay naam-ammowan ay intatafon Apo Dios isnan takho id sangad-om. ²⁶ Ngem naammowan idwani, ya sa et maichalan isnan insolat nan mamadtona id sangad-om maipaammo isnan katakhotakho isnan am-in ay ili. Siya chi nan infilin nan eng-engkhana ay Dios ay maangnen ta patiyencha ya iyangnencha. ²⁷ Siya mampay nan es-esang ay Dios ay mangammo isnan am-iam-in. Machad-ayaw siya is eng-engkhana maichalan ken Jesu Cristo! Amen.